

SUOMEN METSÄSTYSMUSEO

Suomen Metsästysmuseum - Finlands Jaktmuseum ry

TOIMINTAKERTOMUS 2022

Kannen kuva:

Ahman suokamarissa mattona ovat tupasvillat. Kuhmo, Vartius 2021.

Kuva: Kyösti Sorsa.

Takakannen kuva:

SMM / Emilia Haavisto.

Muut kuvat:

Suomen Metsästysmuseon kuva-arkisto, ellei toisin mainita.

Taitto: Henry Forssell.

Sisällysluettelo

2	Suomen Metsästysmuseum 2022	47	ASiantuntija- ja Neuvontapalvelut
2	Museonjohtajan vuosikatsaus		
5	Talous- ja hallintoyksikkö	48	Palveluyksikkö
5	Suomen Metsästysmuseum - Finland Jaktmuseum ry.	48	Markkinointi ja tiedotus
5	Varsinainen kokous	50	Asiakaspalvelu
6	Hallitus	50	Museokauppa
7	Tilintarkastajat	51	Opastus
8	Talous 2022	51	Museopedagogiikka
11	Yhdistyksen jäsenet ja jäsenmaksut	52	Kulttuurilaitosten yhteistyö
11	Museoyhdistyksen jäsenyydet	52	Tapahtumat
11	Toimitilat	53	Talvikki
12	Museoturvallisuus	54	Taiteiden yö ja Riihimäki-päivä
		54	Oravan päivä
14	Henkilökunta	55	Joulutori
14	Vakinaiset	55	Muiden järjestämät tapahtumat
14	Määräaikaiset	55	Vierailut museolla
14	Lyhytaikaiset		
14	Ostopalvelut	56	Erä- ja luontokulttuurimuseo- hanke
15	Aulapalvelun henkilökunta		
16	Koulutus, edustus ja työryhmät	58	Tuloslaskelma
20	Esitelmät ja osallistuminen tapahtumiin	59	Tase
21	Työhyvinvointi	60	Suomen Metsästysmuseum organisaatio ja museotoiminta
		61	Suomen Metsästysmuseum toiminta-ajatus ja strategia
23	Museotoimintayksikkö		
23	Kokoelmat		
25	Esinekokoelmat		
26	Kuva-arkisto		
28	Kirjasto		
31	Arkisto		
33	Näyttelyt		
33	Avoinnaolo ja asiakkaat		
36	Perusnäyttely		
37	Vaihtuvat näyttelyt		
42	Teemalliset pienenäyttelyt		
44	Kiertonäyttelyt		
44	Tutkimus		
45	Metsästyksen muistitieto ja perinteenkeruu		
46	Julkaisutoiminta		

SUOMEN METSÄSTYSMUSEO 2022

Museonjohtajan vuosikatsaus

Vuosi 2022 jää historiaan monessa suhteessa murheellisena aikana. Geopoliittiset tapahtumat ja edelleen jatkunut koronapandemia järjestyivät monella tavalla maailman rauhaa ja meidän turvallisuuspoliittista tilannettamme. Ympärillä tapahtuneista ikävistä asioista huolimatta tai ehkä juuri niiden takia museon merkitys ja rooli yhteiskunnan vakaana kulttuurilaitoksena kasvoi. Psykkisen hyvinvoinnin merkitys korostui entistä enemmän, ja sen edistäminen onkin yksi museon tehtävistä. Kansakunnan muistina museo palauttaa meille mieleen sen, että aina on sattunut ja tapahtunut, mutta vankat ”kulttuuripilarit” ovat pysyneet ja antaneet tukea ja lohtua ihmisille vaikeina aikoina. Tässä suhteessa museoiden merkitys ja tehtävät ovat viimeisten vuosikymmenien aikana monipuolistuneet entistä enemmän. Vanha pölyttyneisyyden verho on pyyhitty pois ja museot osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun oman erikoisalansa puitteissa ja niiden viestit huomioidaan. ICOMin (International Council of Museums) uuden

Koronakurimuksen jälkeen päästiin vihdoin viettämään näyttelyavajaisia. Kansainvälisten Erämessujen juhlanäyttelyn avasi Riihimäen kaupungin elinvoimajohtaja Mika Herpiö (vas.). Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Museonjohtaja Anne Uotila-Laine kertoi Metsästäjän luontokuvia -näyttelyn syntyhistoriasta. Kuvassa museoyhdistyksen hallituksen pj., Kari Kuparinen (kesk.) sekä kuvaaja Kyösti Sorsa. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

museomääritelmän mukaan saavutettavuus, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys ovat voimakkaasti esillä. Tänä päivänä työskentely museossa on monipuolistunut ja se on suuri etuoikeus, joka myös velvoittaa meitä entistä enemmän. Eräs entinen kollegani totesi kauan sitten, että museossa työskennellessä ei voi tehdä mitään pahaa tässä maailmassa. Nyt vuosikymmenien jälkeen tuon toteamuksen voisi kääntää toisin: Museossa työskennellessä voi tehdä paljon hyvää tässä maailmassa.

Metsästysmuseon vuosi 2022 osoitti monin tavoin kulttuurilaitoksemme tärkeyden yleisölle. Museon ovet voitiin pitää asiakkaille avoinna normaalisti ja saranat avautuivatkin tiuhaan tahtiin. Saavutimme yli 17 000 asiakkaan määrän. Kasvua edelliseen vuoteen oli nelisentuhatta. Erityisesti lapsiperheet vierailivat runsaasti museossa, mikä onkin ollut museon strateginen tavoite. Koronasta johtuvana varotoimenpiteenä jouduimme helmikuulle suunnitellun Talvikki-tapahtuman perumaan, mutta muuten toiminta eteni suunnitelmien mukaan. Ukrainalaisten pakolaisten saavuttua Riihimäelle tarjosimme heille heti vapaan pääsyn museoon, ja oli todella ilahduttavaa, että viesti oli saavuttanut heidät. Mikä olisikaan parempi paikka tutustua maamme historiaan ja luontosuhteeseemme kuin Suomen Metsästysmuseo. Luontoa ja kulttuuriekologista suhdettamme siihen meidän on kiitettävä osittain siitä, että olemme maailman onnellisin kansa.

Toimintavuoden aikana museon perustehtävä, kokoelmatyö, edistyi erittäin hyvin. Tämän mahdollisti projektityöntekijöiden palkkausmahdollisuus. Henkilökunnan yhteistyönä syksyllä valmistui uudistettu Kokoelmapoliittinen ohjelma, johon sisältyy kaik-

Metsästysmuseum tarjoaa maksuttoman pääsyn museoon kaikille ukrainalaisille osoittaen siten tukea ja auttaen heitä kotoutumisessa. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

kien neljän kokoelmayksikön kokoelmien arvoluokitus. Kokoelmapoliittinen ohjelma toimii myös tärkeänä perustietona Erä- ja luontokulttuurimuseon kokoelmapoliittista ohjelmaa laadittaessa. Museon henkilökunta on jo useamman vuoden ajan työskennellyt tilanteessa, jossa odotetaan lopullista päätöstä Erämuseon toteutumisesta ja Metsästysmuseum tulevaisuudesta. Tilanne on kuormittava työntekijöiden näkökulmasta, mutta ammattitaitoinen ja työorientoitunut tiimimme on hoitanut kaikki tehtävänsä jälleen erinomaisesti. Tästä kaikesta haluan kiittää jokaista työntekijää erikseen ja kaikkia yhdessä, sillä tiivis ja yhteistyökykyinen työyhteisö on kaiken toiminnan perusta.

Anne Uotila-Laine

TALOUS- JA HALLINTOYKSIKKÖ

Suomen Metsästysmuseum - Finlands Jaktmuseum ry.

Suomen Metsästysmuseum - Finlands Jaktmuseum ry. omistaa ja ylläpitää Suomen Metsästysmuseum - Finlands Jaktmuseum -nimistä laitosta, jonka tehtävänä on yhdistyksen sääntöjen mukaisesti suomalaisen metsästys- ja eräkulttuurin tallentaminen ja tutkimus sekä historian tunnetuksi tekeminen mukaan lukien suomalaisten eränkäynti muualla maailmassa. Metsästysmuseum toimintamuotoja ovat metsästystapojen, -tietouden ja -välineiden sekä kirjallisen, kuvallisen ja suullisen aineiston kerääminen, arkistointi ja tutkimus sekä julkaisu-, neuvonta- ja koulutustoiminta. Museon neljän kokoelmayksikön, esine-, kuva-, kirjasto- ja arkistokokoelmien, sähköinen saavutettavuus on perustehtävä. Yhdistyksen varsinainen kokous vahvistaa vuosittain hallituksen esityksestä erillisen johtosäännön.

Varsinainen kokous

Päätösvaltaa Suomen Metsästysmuseum - Finlands Jaktmuseum ry:n asioissa käyttää yhdistyksen kokous, joka sääntöjen mukaan kutsutaan koolle toukokuun loppuun mennessä. Yhdistyksen kokouksen tehtäviin kuuluu mm. valvoa yhdistyksen hallituksen toimintaa ja päättää esityksen pohjalta yhdistyksen sekä museon toiminnan linjauksista ja vahvistaa museotoiminnan johtosääntö.

Museoyhdistyksen hallituksen varapj., talousneuvos Mikael Antell esittelemässä vuosikokouksen agenda. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

Vuonna 2022 yhdistyksen varsinainen kokous pidettiin toukokuun 23. päivänä Metsästysmuseossa. Kokouksen avasi yhdistyksen hallituksen varapuheenjohtaja Mikael Antell. Kokouksen päätöksellä säännöistä poiketen hallituksen puheenjohtaja Kari Kuparinen osallistui kokoukseen etänä Teams-yhteydellä ilman puhe- ja äänioikeutta. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Hannu S. Laine, sihteeriksi Anne Uotila-Laine ja pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin Anders Borgström ja Marcus H. Borgström. Kokoukseen osallistui 14 henkilöä, joista 13 oli yhdistyksen äänioikeutettuja jäseniä edustaen 16 ääntä.

Kokouspäätöksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajana vuonna 2023 jatkaa Kari Kuparinen ja varapuheenjohtajana Mikael Antell. Erovuoroisista hallituksen jäsenistä vuosiksi 2023 - 2025 valittiin uudelleen Eeva Anttinen ja varajäsen Heidi Lahtinen, Kari Kuparinen ja varajäsen Hannu S. Laine sekä Kimmo Laine ja varajäsen Heikki K. Hannukkala. Suomen riistakeskuksen edustaja Jyri Rauhala valittiin uudelleen ja hänen uusi varajäsenensä on Jari Varjo, Suomen Museoliiton edustaja Martti Piltz valittiin uudelleen ja hänen uusi varajäsenensä on Leena Tokila.

Hallitus

Suomen Metsästysmuseo - Finlands Jaktmuseum ry:n hallitukseen kuuluu 11 varsinaista jäsentä sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme kalenterivuotta, jonka jälkeen heidät voidaan valita uudelleen. Hallituksen varsinaisista jäsenistä ja varajäsenistä on kolme-viisi toimintavuositain erovuorossa. Yhdistyksen hallitukseen on valittava, mikäli kokous ei toisin päättä, seuraavien yhteis-

Suomen Metsästysmuseo ry:n hallitus 2022

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet	Yhteisö
Pj. tuotekehitysjohtaja Kari Kuparinen	Lakimies Hannu S. Laine	
Varapj. talousneuvos Mikael Antell	Apulaisjohtaja Jari Pigg	Suomen riistakeskus
Ekonomi Eeva Anttinen	Toimittaja Heidi Lahtinen	
Diplomiekonomi Berndt von Frenckell	KTM Anders Borgström	
Johtaja Tuomas Hallenberg	Järjestöpäällikkö Teemu Simenius	SML
Kansanedustaja Timo Heinonen	Professori Janne Vilks	
Vanginvartija Lauri Jormanainen	Yrittäjä Jones Pohjanvuori	Riihimäen kaupunki
Riistapäällikkö Jyri Rauhala	Viestintäpäällikkö Klaus Ekman	Suomen riistakeskus
Lakimies Kimmo Laine	Yksikönjohtaja, DI Heikki K. Hannukkala	
Konsultti, KTM Martti Piltz	Pääjohtaja Kimmo Levä	Suomen museoliitto
Erätaluspäällikkö Jussi Viitanen	Ylitarkastaja Mika Laakkonen 28.11.2022 alkaen metsästyksen erityisasiantuntija Juha Tuomola	Metsähallitus

Erämuseoseminaarin osallistujia Kansallismuseossa marraskuussa. Kuva: SMM / Anne Uotila-Laine.

söjen esittämät jäsenet: Suomen riistakeskus, kaksi (2) jäsentä, Suomen Metsästäjäliitto ry., yksi (1) jäsen, Metsähallitus, yksi (1) jäsen, Suomen museoliitto ry., yksi (1) jäsen. Lisäksi hallituksessa tulee olla yksi (1) Suomen Metsästysmuseon kotipaikkakunnan edustaja. Museoyhdistyksen kunniapuheenjohtaja, FT Matti Nurmisella on läsnäolo-oikeus hallituksen kokouksissa.

Hallituksen tehtävänä on valvoa museon toimintaa yhdistyksen kokouspäätösten mukaisesti, suunnitella ja kehittää yhdistyksen ja museon toimintaa sekä tehdä tarvittavat esitykset yhdistyksen kokouksille. Vuonna 2022 hallitus kokoontui neljä kertaa: 28.3., 23.5., 4.10. ja 28.11.2022. Kaikki kokoukset olivat hybridi-kokouksia.

Hallituksen jäseniä osallistui Metsästysmuseon järjestämään Suomen Erämuseosäätiön ja Suomen Kalastusmuseoyhdistyksen hallituksen jäsenten yhteistapaamiseen Riihimäellä 27.4.2022 ja marraskuun 16. päivänä Suomen Kansallismuseossa Erämuseosäätiön järjestämään tilaisuuteen *Kohti yhteistä Erämuseota*.

Tilintarkastajat

Yhdistyksen tilintarkastajat tilikaudella 2022 olivat:

varsinaiset

Pertti Mäkelä, HT

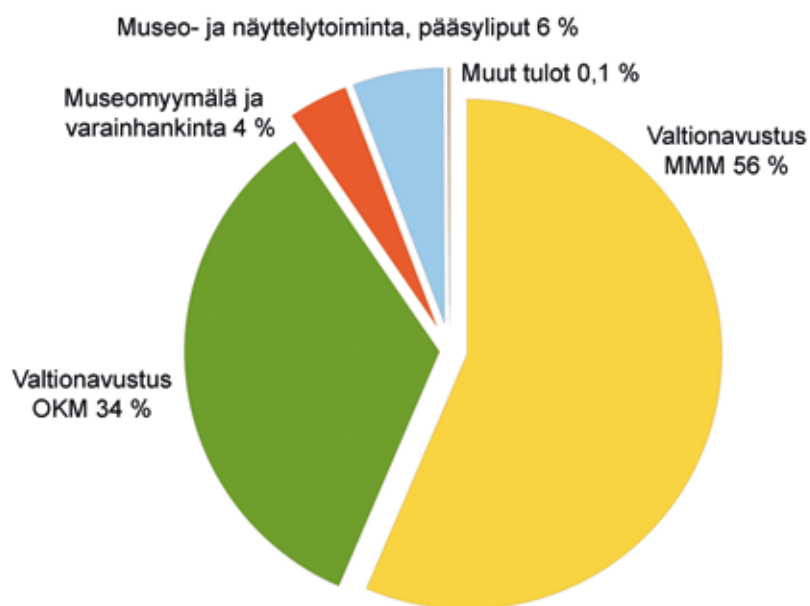
Anne Terho, HT

varatilintarkastajat

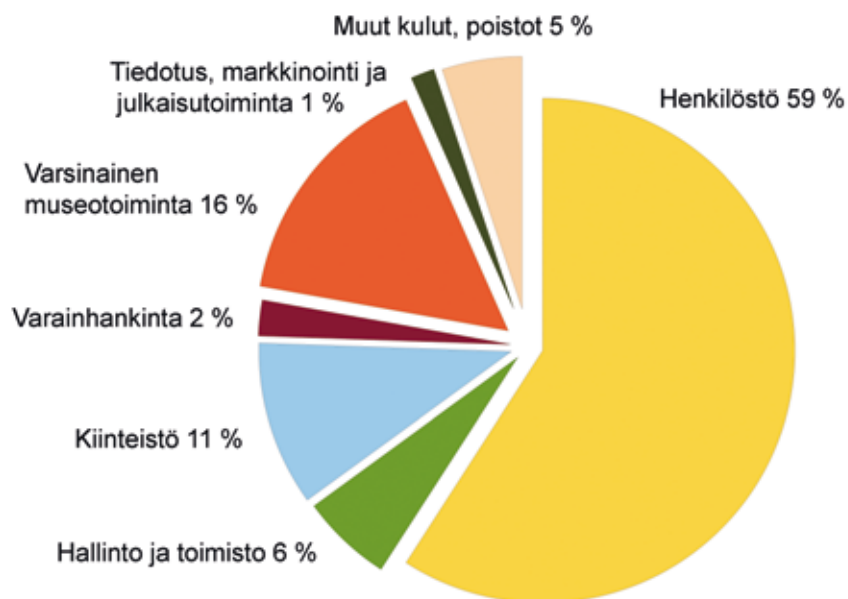
Marko Pöntinen, HT

Sakke Vehkakoski, HT

Museotoiminnan tulot 2022

Museotoiminnan menot 2022

Talous 2022

Metsästysmuseoyhdistykselle myönnetyt valtionavut olivat vuonna 2022 yhteensä 664 436 euroa, josta maa- ja metsätalousministeriön osuus oli 415 000 euroa ja opetus- ja kulttuuriministeriön 249 436 euroa. Riistanhoito- ja pyyntilupakertymästä koostuva MMM:n avustus oli 56 % kaikista museon toimintavuoden tuloista. OKM:n avustus maksettiin kahdeksan henkilövuoden mukaan ja yksikköhinta oli 84 269 euroa, muodostaen 34 % tuloista. Kasvua vuoden 2021 valtionapuihin oli 10 413 euroa. Yhteensä valtionavut muodostivat 90 % museon kaikista tuloista.

Museon omatoiminen tuotto vuonna 2022 oli 54 867 € koostuen muun muassa pääsymaksuista 30 852 €, museokaupan nettotuloista 9 518 €, asiantuntijapalveluista 8 920 €, museoyhdistyksen jäsenmaksuista 2 110 €, opastuksista 1 250 € ja valokuvien myyntituloista 780 €. Omatoimisen tuoton osuus kaikista museotoiminnan tuloista oli 10 % vuonna 2022.

Vuoden 2022 tilinpäätös osoittaa 12 873,72 euron alijäämää.

Valtionavustukset asiakasta kohden 39 € (48 € vuonna 2021 ja 55 € vuonna 2020). Asiakaspalvelun nettokulut asiakasta kohden 1,68 € (1,76 € vuonna 2021 ja 1,47 € vuonna 2020). Museokaupan myyntikate 9 518 €, asiakasta kohden 0,56 € (0,58 € vuonna 2021 ja 0,51 € vuonna 2020).

Valtionavustukset

	2022	2021	2020	2019
MMM	415 000 €	415 000 €	415 000 €	415 000 €
OKM	249 436 €	239 023 €	225 881 €	185 765 €
Erityisavustukset	0 €	79 775 €	120 225 €	0 €
Yhteensä	664 436 €	733 798 €	761 106 €	600 765 €

Omatoiminen tuotto

	2022	2021	2020	2019
Pääsymaksut	30 852 €	26 294 €	24 528 €	21 032 €
Myyntitulot	9 518 €	7 827 €	6 038 €	7 716 €
Palvelu- ja muut tulot	14 496 €	20 774 €	6 223 €	12 393 €
Sponsoritulot	0 €	4 000 €	0 €	1 609 €
Yhteensä	54 866 €	58 895 €	36 789 €	42 750 €

Kyösti Sorsa (vas.) kertoi kuvistaan museoyhdistyksen jäsenille ja kutsuvieraille näyttelynsä avajaisissa. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Anne Malinen Lehmustien Juhlatalosta vastasi Kyösti Sorsan valokuvnäyttelyn avajaistarjoilusta. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Yhdistyksen jäsenet ja jäsenmaksut

Museoyhdistyksen jäsenet suorittavat jäsenmaksua vuosittain tai ainaisjäsenmaksun. Jäsenmaksujen suuruuden päättää yhdistyksen kokous erikseen varsinaisille- ja yhteisöjäsenille. Kunniajäseniltä ja kunniapuheenjohtajalta ei peritä jäsenmaksua.

Suomen Metsästysmuseum - Finlands Jaktmuseum ry:ssä oli vuoden 2022 lopussa 67 maksanutta vuosijäsentä ja 81 ainaisjäsentä ja 62 yhteisöjäsentä, yhteensä 210 jäsentä. Uusia jäseniä ei vuoden aikana liittynyt, poistuma edelliseen vuoteen nähden oli 15 jäsentä.

Suomen Metsästysmuseum ry:n jäsenetuihin kuuluu edustusosoikeus yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa ja vapaa pääsy museoon. Jäsenet saavat kutsut näyttelyiden avajaisiin, alennuksia museokaupan tuotteista ja sähköiset *Käpälän jälkiä* -uutiskirjeet 2 - 3 kertaa vuodessa. Sääntöjen mukaan yhdistykseen voi kuulua samanaikaisesti kymmenen kunniajäsentä ja kunniapuheenjohtaja. Yhdistyksen kunniajäsenet vuoden 2022 lopussa olivat: ministeri Iiro Viinanen ja eräneuvos Jaakko Ojanperä. Yhdistyksen kunniapuheenjohtaja oli FT Matti Nurminen. Vuoden 2022 helmikuussa menehtyi Suomen Metsästysmuseum yhdistyksen kunniajäsen, eräneuvos Juha K. Kairikko ja joulukuussa museoyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana vuosina 1991–1999 toiminut toimintajohtaja Rainer Wulff.

Museoyhdistyksen jäsenyydet

Suomen Metsästysmuseum oli vuonna 2022 edelleen jäsenenä seuraavissa museotoiminnan kannalta merkittävissä yhdistyksissä: Suomen Museoliitto ry., Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari, Suomen Exlibrisyhdistys ry., Bibliofilinen seura ry., Elinkeinoelämän keskusliitto ry., Suomen kirjastoseura, Suomen tieteellinen kirjastoseura ry., Suomen Puukkoseura ry. ja Suomen postikorttiyhdistys Apollo.

Toimitilat

Metsästysmuseum on toiminut vuodesta 1990 alkaen Riihimäen kaupungin museokäyttöön rakennuttamissa tiloissa, jotka on suunnitellut professori Osmo Lappo. Museorakennus, osoitteessa Tehtaankatu 23 A, on Riihimäen kaupungin omistama ja se vastaa kiinteistökuluista lukuun ottamatta lämpö- ja sähkömenoja. Vuosikorjaustarpeista ilmoitetaan kaupungille aina edellisenä vuotena. Tilat ovat museotoiminnan laajentumisen takia käyneet erittäin ahtaiksi, erityisesti työ- ja kokoelmatilojen osalta.

Loppuvuodesta aloitettiin neuvottelut työ- ja varastotilan vuokraamisesta Suomen Metsästäjäliiton Erätalosta. Lisäksi päätettiin muuttaa museorakennuksen ulkopuolinen kokoelmien säilytystila nykyisen vuokraajan tarjoamaan suurempaa tilaan, joka

Museon piha-alueella sijaitsevaa grillikotaa vuokrataan myös yksityistilaisuuksia varten. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Kokoelmaturvallisuudesta huolehditaan pakkaamalla esineet asiaankuuluvasti säilytystä varten. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

sijaitsee nykyisen kokoelmatilan vieressä erillisessä rakennuksessa. Näillä toimenpiteillä ratkaistaan museorakennuksen työtilaongelmia osittain vuonna 2023. Lisäksi tarpeen vaatiessa ja työtehtävien salliessa käytössä on etätyömahdollisuus.

Museoturvallisuus

Museoturvallisuuden keskeisin osa on kokoelmaturvallisuus, eli esine-, arkisto-, kuva-arkisto- ja kirjastokokoelmien säilymisen turvaaminen asianmukaisilla ja tasaisilla säilytysolosuhteilla. Kokoelmatilojen säilytysolosuhteita tarkkaillaan jatkuvasti mittareiden ja tallentavien dataloggereiden avulla, ja tilat siivotaan säännöllisesti. Esineet ja muu museoineisto on suojattu pölyltä ja valolta, ja säilytyksessä käytetään ensisijaisesti happovapaita materiaaleja.

Aseet ovat keskeisin museoturvallisuuteen liittyvä esinekokoelmien osa. Museo toimii tiiviissä yhteistyössä poliisin kanssa aseiden lupa-, säilytys- ja esilläpitoturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Aselainsäädäntöä ja sen muutoksia seurataan jatkuvasti ja niiden edellyttämiin muutoksiin reagoidaan tarvittaessa. Museon johtosäännön mukaan museolla tulee olla kaksi poliisin hyväksymää asevastaavaa, joina toimivat vuonna 2022 Perttu Matero ja Jouni Partanen. Sisäasianministeriö on 11.2.2003 myöntänyt Suomen Metsästysmuseo ry:lle hyväksynnän asekeräilijäksi ja vahvistanut esitetyn keräilysuunnitelman. Vuoden 2017 lainmuutoksen myötä museolta poistui ns. asekeräili-

jöiden tiedostonpito-oikeus, ja tuon ajankohdan jälkeen kokoelmiin hankitut aseet on täytynyt luvittaa yksittäin. Vuonna 2022 yhteistyössä poliisin kanssa loppuun saatetun museoaseiden rekisteritietojen tarkistuksen myötä saatiin voimaan nykyinen lupaluetelokäytäntö. Sen mukaan uusina kokoelmiin tulleet aseet kirjataan päivitettyyn lupalueteloon eikä yksittäisiä asekohtaisia lupapapereita enää lähetetä museolle, vaikka itse aseet edelleen luvitetaan yksitellen.

Kokoelmayksiköiden vastaavat työntekijät seuraavat kokoelmien kuntoa. Vuonna 2022 kirjaston kokoelmista poimittiin konservoitavaksi vanhoja rareetteja, joiden säilymisen kannalta katsottiin olevan tärkeää tehdä huoltotoimenpiteitä. Paperikonservaattori Päivi Ukkonen teki arvion useammalle niteelle tehtävistä toimenpiteistä mm. paperin pesun, tahrojen poiston sekä niteiden uudelleen sidonnan osalta. Näin paperin hapettumista voidaan estää ja parantaa kirjan säilymistä. Osalle niteistä katsottiin olevan tarpeellista valmistaa uudet kannet rikkiäisten tilalle tai suojakalvo esimerkiksi näyttelykäyttöä ajatellen. Työ on valmis vuoden 2023 maaliskuussa.

Toinen tärkeä suojauslinja on henkilöturvallisuus, joka sisältää museon työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuuden takaamisen. Työturvallisuusasioihin kiinnitetään erityistä huomiota esimerkiksi isoja esineitä ja painavia vitriinilaseja siirrettäessä. Näyttelytilojen turvallisuudesta vastaavat SOL Palvelut Oy:n ammattitaitoiset työntekijät. Tehtäviin kuuluu sekä näyttelyissä olevien kokoelmien turvallisuudesta vastaaminen että asiakkaiden turvallinen vierailu museossa.

Toimistonhoitaja Kimmo Karjakoski on Euroopan Unionin tietosuojasetusten noudattamisesta vastaava museon työntekijä. Henkilökunnan ensiapu- ja alkusammutuskoulutustaidot päivitetään kolmen vuoden välein. Museorakennuksen ja piha-alueen turvallisuudesta on huolehtinut kiinteistön omistava Riihimäen kaupunki.

EA-kouluttaja Janita Aulin näyttää museon henkilökunnalle mallia, miten pään avohaava sidotaan oikeaoppisesti. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

HENKILÖKUNTA

Vakinaiset

Allonen, Pekka, VTM, amanuessi
 Karjakoski, Kimmo, toimistonhoitaja, museomestari
 Liukkonen, Taru, yo-merkonomi, kirjastonhoitaja
 Matero, Perttu, FM, amanuessi
 Partanen, Jouni, FM, metsätalousinsinööri, viestintäsuunnittelija
 Uotila-Laine, Anne, FM, museonjohtaja

Määräaikaiset

Haavisto, Emilia, FM, tp. amanuessi 1.1. - 31.10.2022.
 Heinonen, Sirpa, FM, kuva-arkistotutkija 1.1. - 31.12.2022.
 Juonela, Ilmari, FM, arkistotutkija 5.9. - 31.12.2022.
 Tervonen, Laura, FM, kirjastovirkailija 1.1. - 31.12.2022.
 Varmio, Kari, FM, tp. amanuessi 8.12. - 31.12.2022.

Lyhytaikaiset

Lindholm, Mirjami 14.10.2022.
 Salonen, Eljas TET-harjoittelija 14. - 18.11.2022.

Ostopalvelut

Anticimex Oy
 Esatesk Oy
 Grano Oy
 Kirjansitomo Jari Marttila
 LR-laskenta Oy
 Maankaje Oy
 Momeo Oy
 Mosquito-Team Oy
 Otavan Kirjapaino Oy
 Paperikonservointi P. Ukkonen (tmi)
 Polka Creative / Virpi Koljonen

Joulukuun alkupuolella FM Kari Varmio aloitti työt kuva-arkistosta vastaavana amanuenssina. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

FM Sirpa Heinonen asettelee joulukorttikokoelmista koottua näyttelyä esille museon aulatilaa. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Riitta Lankinen Esatesk Oy:stä huolehtii museon siivoamisesta kaksi kertaa viikossa. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

Maankaje Oy:n Kauko Pöllänen asettelemassa Nastakiekon heitintä Erämessut 50 vuotta -juhlanäyttelyyn. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Riihimäen Kaihdin ja Kehys Oy
 Sallan Poropuisto
 SOL Palvelut Oy
 Studio Henry Forssell
 tt-urex Oy
 Tallinna Raamatutrükikoja
 Telefoto Oy
 Tuotantotoimisto HVST
 Userix Oy
 Visual Works Oy
 Vuoliainen Oy
 Winter Musket Oy

Aulapalvelun henkilökunta

Aalto Roope, Hänninen Ulla-Maija, Pelli Satu, Rantanen Terhi, Salo Ville ja Sääkslahti Nitta.

Koulutus, edustus ja työryhmät

Allonen, Pekka

Kokoelmapalaveri. Suomen Metsästysmuseum 7.2. ja 6.4.2022.
EA1-kertauskurssi. Suomen Metsästysmuseum 14. ja 28.2.2022.
Kalervo Viitasen merkkipäivä. Riihimäki 21.2.2022.
Suomen Erämuseosäätiön ja Kalastusmuseumoyhdistyksen hallitusten vierailu. Suomen Metsästysmuseum 27.4.2022.
Suomen Erämuseosäätiön hankejohtaja Pia Paukun tutustumiskäynti. Suomen Metsästysmuseum 30.8.2022.
Kokoelmien arvaluokituskokous. Suomen Metsästysmuseum 6.9. ja 19.10.2022.
Suomen Metsästäjäliiton digitaalisten aineistojen arkistointipalaverit. Erätaho, Riihimäki 12.8. ja 10.11.2022.
Näyttelyt 2023 -aikataulupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 28.9.2022.
Suomen Erämuseosäätiön kokoelma-amanuenssi Sari Mustajärven perehdytys Metsästysmuseumn kokoelmiin 30.9. ja 18.11.2022.
Collecten uudet ominaisuudet -webinaari 27.10.2022.
Digitoinnin laadunhallinta 1 ja 2 -webinaarit 21.11. ja 9.12.2022.
Aulavetriinin pienoisnäyttelyiden suunnittelupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 29.11.2022.

Haavisto, Emilia

Kokoelmapalaveri. Suomen Metsästysmuseum 7.2. ja 6.4.2022.
Näyttelypalaveri, Edwina Goldstone. Suomen Metsästysmuseum 7.2.2022.
Wikidata tutuksi. AvoinGLAM. StreamYard 14.2.2022.
Näyttelypalaveri, Kansainväliset Erämessut 50 vuotta. Suomen Metsästysmuseum 24.2., 8.3. ja 4.4.2022.
Näyttelypalaveri, Kyösti Sorsa. Suomen Metsästysmuseum 21.3. ja 16.8.2022.
Katoavat/Vanishing näyttelyn taittopalaveri. Välittäjä 3, Riihimäki 29.3.2022.
Avoin kulttuuriperintö, monetisointi ja NFT. AvoinGLAM. Zoom 19.4.2022.
Suomen Erämuseosäätiön ja Kalastusmuseumoyhdistyksen hallitusten vierailu. Suomen Metsästysmuseum 27.4.2022.
Museoiden Finna-foorumi. Zoom 5.5.2022.
Kantapuu-konsortion vuosikokous. Teams 10.5.2022.
Collecte-kahvit -webinaarit 13.5. ja 7.10.2022.
Näyttelypalaveri, Riihimäen taidekoulu/Tiia Orivuori. Suomen Metsästysmuseum 18.8. ja 25.8.2022.
Suomen Erämuseosäätiön hankejohtaja Pia Paukun tutustumiskäynti. Suomen Metsästysmuseum 30.8.2022.
Tako-kokous, keskustelutilaisuus Kokoelmanhallinnan prosessikuvauksen kehittämisestä. Suomen lasimuseum, Riihimäki 19.9.2022.
Museoliiton etäaamukahvit: Keskustelu museumjohtajien verkkoaivoriihen tuloksista 28.9.2022.
TAKO-verkoston syyswebinaari 5.10.2022.

Heinonen, Sirpa

EA1-kertauskurssi. Suomen Metsästysmuseum 14. ja 28.2.2022.

Suomen Erämuseosäätiön hankejohtaja Pia Paukun tutustumiskäynti. Suomen Metsästysmuseum 30.8.2022.

Collecten uudet ominaisuudet -webinaari 27.10.2022.

Digitoinnin laadunhallinta 1 ja 2 -webinaarit 21.11. ja 9.12.2022.

Collectekahvit -webinaari 9.12.2022.

Karjakoski, Kimmo

EA1-kertauskurssi. Suomen Metsästysmuseum 14. ja 28.2.2022.

Kalervo Viitasen merkkipäivä. Riihimäki 21.2.2022.

Kantapuu-konsortion vuosikokous. Teams 10.5.2022.

Museoyhdistyksen tilintarkastus. Suomen Metsästysmuseum 13.5.2022.

Liukkonen, Taru

Kokoelmapalaveri. Suomen Metsästysmuseum 7.2. ja 6.4.2022.

EA1-kertauskurssi. Suomen Metsästysmuseum 14. ja 28.2.2022.

Kalervo Viitasen merkkipäivä. Riihimäki 21.2.2022.

Suomen Erämuseosäätiön ja Kalastusmuseumyhdistyksen hallitusten vierailu. Suomen Metsästysmuseum 27.4.2022.

Suomen Erämuseosäätiön hankejohtaja Pia Paukun tutustumiskäynti. Suomen Metsästysmuseum 30.8.2022.

Kokoelmien arvoluokituskokous. Suomen Metsästysmuseum 6.9. ja 19.10.2022.

Joulutori-palaveri. Suomen lasimuseo, Riihimäki 23.9.2022.

Kirjastojärjestelmäpalaveri Axiell Finland Oy:n edustajan kanssa. Teams 26.9.2022.

Talvikki-palaveri. Suomen Metsästysmuseum 27.9.2022.

Suomen Erämuseosäätiön kokoelma-amanuenssi Sari Mustajärven perehdytys Metsästyskirjaston kokoelmiin 30.9.2022.

Aulavitiinin pienoisnäyttelyiden suunnittelupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 29.11.2022.

Matero, Perttu

Kokoelmapalaveri. Suomen Metsästysmuseum 7.2. ja 6.4.2022.

EA1-kertauskurssi. Suomen Metsästysmuseum 14. ja 28.2.2022.

Kalervo Viitasen merkkipäivä. Riihimäki 21.2.2022.

Näyttelypalaveri, Kansainväliset Erämessut 50 vuotta. Suomen Metsästysmuseum 24.2., 8.3. ja 4.4.2022.

Näyttelypalaveri, Kyösti Sorsa. Suomen Metsästysmuseum 21.3. ja 16.8.2022.

Suomen Erämuseosäätiön ja Kalastusmuseumyhdistyksen hallitusten vierailu. Suomen Metsästysmuseum 27.4.2022.

Näyttelypalaveri, Riihimäen taidekoulu/Tiia Orivuori. Suomen Metsästysmuseum 18.8. ja 25.8.2022.

Suomen Erämuseosäätiön hankejohtaja Pia Paukun tutustumiskäynti. Suomen Metsästysmuseum 30.8.2022.

Kokoelmien arvoluokituskokous. Suomen Metsästysmuseum 6.9. ja 19.10.2022.
 Tako-kokous, keskustelutilaisuus Kokoelmanhallinnan prosessikuvauksen kehittämiseksi. Suomen lasimuseo, Riihimäki 19.9.2022.
 Näyttelybudjettipalaveri. Suomen Metsästysmuseum 10.10.2022.
 Suomen Muinaistaideseuran Muinaisten kuvien iltapäivä -seminaari. Hämeenlinnan raatihuone 12.11.2022.
 Suomen Erämuseosäätiön kokoelma-amanuenssi Sari Mustajärven perehdytys Metsästysmuseum esinekokelmiin. Suomen Metsästysmuseum 18.11.2022.
 Asekokoelman konservointitarpeiden selvityspalaveri Winter Musket -aseseppäryityksen kanssa. Suomen Metsästysmuseum 25.11.2022.
 Aulavetriinin pienoisnäyttelyiden suunnittelupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 29.11.2022.
 Collectekahvit -webinaari 9.12.2022.

Partanen, Jouni

Lasten kulttuurilauantait -teemapäivien suunnittelupalaveri. Teams 18.1.2022.
 EA1-kertauskurssi. Suomen Metsästysmuseum 14. ja 28.2.2022.
 Riihimäen pääsiäisen suunnittelupalaveri. Teams 22.2.2022.
 Yhteiset yleisöt 2 – Yleisötyö nyt ja tulevaisuudessa -seminaari 14.3.2022.
 Riihimäen seudun matkailutoimijoiden aamukahvit. Teams 17.3.2022.
 Datahub-koulutus. Teams 17.3.2022.
 Finna Luokkahuone -asiakastapaaminen. Zoom 18.3.2022.
 Liana Technologies uutiskirje -esittely. Meet 24.3.2022.
 Kanta-Hämeen luontomatkailuinfo. Teams 30.3.2022.
 Erämessujen suunnittelupalaveri. Teams 14.4.2022.
 Matkailijat museoon -webinaari. Teams 26.4.2022.
 Kulttuuripolkupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 6.5.2022.
 Riihimäen Kansainväliset Erämessut 9. - 12.6.2022.
 Taiteiden yö -tapahtuman lehdistötilaisuus. Riihimäen kaupunginmuseum 5.9.2022.
 Ajankohtaista Museokortista -webinaari. Teams 13.9.2022.
 Yhteistyöpalaveri Suomen lasimuseon yleisötyön amanuenssin kanssa. Suomen Metsästysmuseum 16.9.2022.
 Joulutori-palaveri. Suomen lasimuseo, Riihimäki 23.9.2022.
 KUTRI. Riihimäen rautatieaseman ravintola R35 6.10.2022.
 Joulutori- ja ulkotapahtumapalaveri. Suomen lasimuseo, Riihimäki 7.10.2022.
 Kaikukortti-palautetilaisuus. Teams 1.11.2022.
 Aulavetriinin pienoisnäyttelyiden suunnittelupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 29.11.2022.
 Lasten kulttuurilauantait -suunnittelupalaveri. Riihimäen nuorisokeskus Monari 2.12.2022.

Tervonen, Laura

EA1-kertauskurssi. Suomen Metsästysmuseum 14. ja 28.2.2022.

Suomen Erämuseosäätiön hankejohtaja Pia Paukun tutustumiskäynti. Suomen Metsästysmuseum 30.8.2022.

Aulavetriinin pienoisanäyttelyiden suunnittelupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 29.11.2022.

Uotila-Laine, Anne

Erä- ja luontokulttuurimuseon tilannekatsaus. Teams-kokous 3. ja 12.1.2022.

Kalervo Viitasen merkkipäivä. Riihimäki 21.2.2022.

Suomen Erämuseosäätiön hallituksen kokous. Teams 23.2., 1.4. ja 13.5., Valtion hotelli, Imatra 9.9. ja Metsähallitus, Tikkurila 7.12.2022.

Suomen Metsästysmuseum ry:n hallituksen kokous. Suomen Metsästysmuseum (hybridi) 28.3. ja 23.5., Lehmustien juhlatalo (hybridi), Riihimäki 4.10. ja 28.11.2022.

Suomen Erämuseosäätiön ja Kalastusmuseumyhdistyksen hallitusten vierailu. Suomen Metsästysmuseum 27.4.2022.

Museumyhdistyksen tilintarkastus. Suomen Metsästysmuseum 13.5.2022.

Suomen Metsästysmuseum ry:n varsinainen kokous. Suomen Metsästysmuseum/Teams 23.5.2022.

Riihimäen Taidekoulun näyttelypalaveri. Suomen Metsästysmuseum 18.8.2022.

Suomen Erämuseosäätiön hankejohtaja Pia Paukun tutustumiskäynti. Suomen Metsästysmuseum 30.8.2022.

Kokoelmien arvoluokituskokous. Suomen Metsästysmuseum 6.9. ja 19.10.2022.

Talvikki-palaveri. Suomen Metsästysmuseum 27.9.2022.

Näyttelyt 2023 -aikataulupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 28.9.2022.

Suomen Erämuseosäätiön kokoelma-amanuenssi Sari Mustajärven perehdytys Metsästysmuseumn kokoelmiin 30.9. ja 18.11.2022.

Maakuntajohtaja Toni K. Laineen, kaupunginjohtaja Jouni Ehon ja elinvoimajohtaja Mika Herpiön museovierailu 20.10.2022.

Riihimäen Lasitehdaskiinteistöt - kehittäminen alueen vetovoimatekijäksi. Järjestäjä Riihimäen-Hyvinkään Kauppakamari. Riihimäen Lasin tehdasalue 27.10.2022.

Kohti yhteistä Erämuseota. Suomen Erämuseosäätiön, Suomen Metsästysmuseum-yhdistyksen ja Suomen Kalastusmuseumyhdistyksen hallitusten tapaaminen. Suomen Kansallismuseum, Helsinki 16.11.2022.

Aulavetriinin pienoisanäyttelyiden suunnittelupalaveri. Suomen Metsästysmuseum 29.11.2022.

Amanuenssi Uta Laurenin läksiäiset. Suomen lasimuseum, Riihimäki 30.11.2022.

Tietopäivä. Webinaari Suomen Museumliiton jäsenmuseumille 8.12.2022.

Henkilökunnan yhteiset viikkopalaverit: 1.2., 5.4., 3.5., 7.6., 24.8., 19.9., 28.9., 10.10., 24.10., 8.11. ja 29.11.2022.

Henkilökunnan virkistystoiminta:

Henkilökunnan tyhy-päivä. Lahden visuaalisten taiteiden museo Malva 3.6.2022.

Henkilökunnan opinto- ja virkistysmatka Tallinnaan 13. - 15.12.2022.

Henkilökunnan joululounas. Lehmustien juhlatalo, Riihimäki 21.12.2022.

Esitelmät ja osallistuminen tapahtumiin

Metsästysmuseolla oli esittely- ja myyntipiste Kansainvälisillä Erämessuilla Riihimäellä. Piste sijaitsi Suomen Metsästäjäliiton esittelyalueen yhteydessä. Metsästysmuseon viestintäsuunnittelija Jouni Partanen oli Metsästäjäliiton esityslavalla keskustelemassa Erämessujen historiasta sekä piti tietoisuuspiisamin, minkin ja supikoiran historiasta sekä amerikansuomalaisten metsästyskulttuurista. Erämies Erkkiläinen piipahti Metsästäjäliiton lavalla lauantaina 11.6. kertomassa vanhan kansan eräjuttuja ja ihmettelemässä nykypäivän messuhumua Metsästäjäliiton viestintäpäällikkö Eija Vallinheimon haastattelemana.

Suomen Muinaistaideseura SuMu ry. otti alkuvuodesta 2022 yhteyttä ja kysyi museolta henkilöä esitelmän pitäjäksi seuran vuosittain järjestämään Muinaisten kuvien iltapäivään. Seuran toimintaan kuuluu mm. Suomen kalliomaalausten kartoittaminen yhteistyössä arkeologien ja muiden tutkijoiden kanssa. Tällä kertaa tapahtuman teemana olivat hirvi ja metsäpeura, joiden myyttisen olemuksen historiaa käsiteltiin niin muinaistaiteen, luulöytöjen kuin luontokuvauksenkin näkökulmasta. Museolta toivottiin

Erämies Erkkiläinen Metsästäjäliiton messulavalla haastattelussa. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

Viestintäsuunnittelija Jouni Partanen esitteli museota Seniorimessuilla Riihimäen matkakassuksessa. Kuva: SMM.

Kadriorgin taidemuseossa
Tallinnassa riitti nähtävää.
Kuva: SMM / Taru Liukkonen

läpileikkausta kyseisten lajien metsästyksen historiaan aina kivikaudelta nykypäivään. Perttu Materon esitelmä *Pyynnin jälkiä – otteita hirven- ja peuranmetsästyksen kulttuurihistoriasta Suomessa* kuultiin osana Muinaisten kuvien iltapäivää 12.11.2022 Hämeenlinnan raatihuoneella. Muina luennoitsijoina kuultiin mm. luontokuvaaja Heikki Willamoja sekä apulaisprofessori Kristiina Mannermaata, joka on aiemmin tehnyt museolle radiohiiliajoituksen Silmäkenevan luulöydöistä. Seminaarin esitelmien pohjalta SuMulla on tekeillä julkaisu vuodelle 2023 heidän Aurinkopeura-vuosikirjasarjaansa.

Metsästysmuseum oli mukana Seniorimessuilla Riihimäen matkakeskuksessa 5.10.2022 esittelemässä toimintaansa.

Työhyvinvointi

Työskentelyä museossa ohjaavat ja määrittävät kansainväliset ja kansalliset lait, määräykset ja ohjeet, joiden noudattaminen on koko museotyön perustana. Tämän lisäksi museolla voi olla laadittuna omat delegointi- ja toimintaohjeet sekä työpaikan pelisäännöt. Metsästysmuseumissa noudatetaan edellä mainittuja toimintaohjeita. Yhdessä laadittujen työpaikan pelisääntöjen tarkoitus on hyvän työilmapiirin luominen ja ylläpito. Museon yhteiset arvot ja tavoitteet sisäistämällä ja yhteisiä pelisääntöjä noudattamalla sekä työkavereita arvostamalla, auttamalla ja tukemalla luodaan pohja työhyvinvoinnille, joka on kaikkien museumissa työskentelevien tehtävä. Jos konflikteja ilmenee, ne pyritään aina ratkomaan välittömästi.

Pienessä työyhteisössä tiedon kulku ja avun saaminen on mutkatonta. Yhteiset viikopalaverit ovat tärkeitä pidemmän aikavälin töiden suunnittelun ja tiedottamisen kannalta. Metsästysmuseumissa työskentely edellyttää ylläpidettävää ammattitaitoa, jota tuetaan koulutuksiin osallistumisen muodossa. Jokaisella on vastuu myös oman työn suunnittelusta ja siten mahdollisuus vaikuttaa työssä viihtyvyyteen. Vuosittain käydään

kehityskeskustelut, joissa käydään läpi edellisen vuoden tavoitteet ja suunnitellaan työntekijälähtöisesti tulevan toimintavuoden päätehtäviä. Pandemian myötä käytössä oli etätyömahdollisuus, siltä osin kun se työtehtävien hoitamisen kannalta oli mahdollista.

Vireillä oleva Erämuseohanke on jo useamman vuoden ajan ollut työntekijöiden kannalta kuormittava tekijä. Epävarmuus museotoiminnan tulevaisuudesta Riihimäellä ja omien työtehtävien muutoksista ovat työmotivaation kannalta haastavia. Toivottavaa on, että lähivuosina saadaan lopullinen ratkaisu tähän museosuunnitelmaan.

Metsästysmuseossa on käytössä Smartum-edut, joilla tuetaan henkilökunnan vapaa-ajan virkistystoimintaa. Henkilökunnan työterveyspalveluista vastaa Suomen Terveystalo Oy vuosittain laaditun suunnitelman mukaan. Yhteiset virkistysmatkat ovat myös tärkeitä museon yhteishengen luomisen kannalta. Keväällä henkilökunta tutustui Lahden uuteen Malva-museoon ja joulukuussa tehtiin pikkujoulun merkeissä opintomatka Tallinaan. Yhteinen joululounas kuului myös perinteiseen loppuvuoden ohjelmaan.

Museon henkilökunta Lahden visuaalisten taiteiden museo Malvan edustalla kesäkuun alussa. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

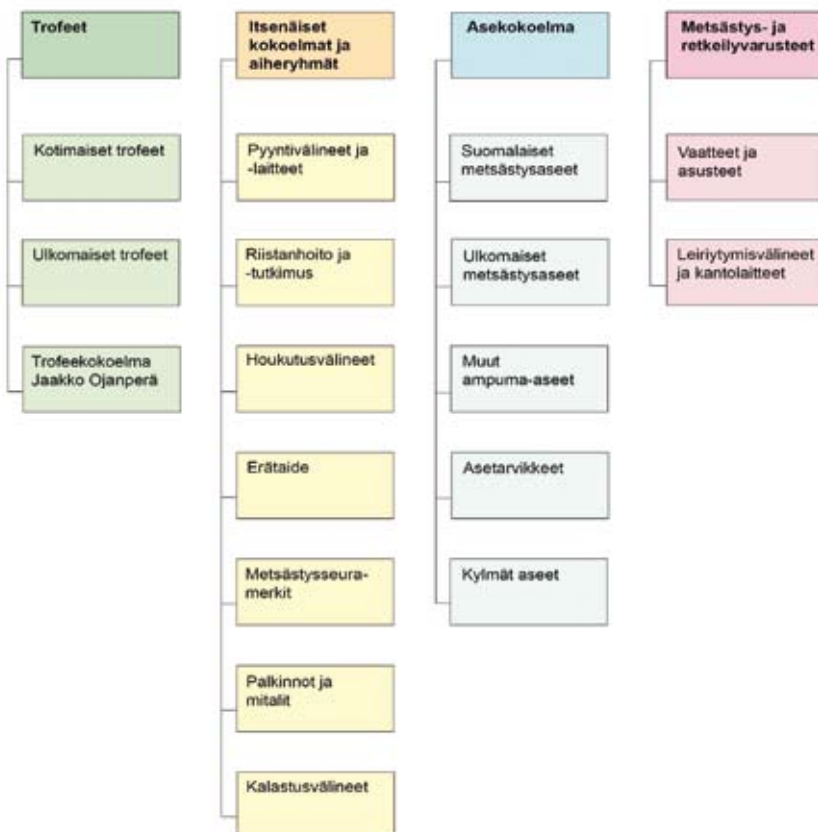
MUSEOTOIMINTAYKSIKKÖ

KOKOELMAT

Suomen Metsästysmuseum kerää, tallentaa, tutkii ja esittelee metsästyksen sekä erä- ja pyyntikulttuuriin liittyviä esineitä, valokuvia, arkistomateriaalia ja painettuja julkaisuja. Metsästysmuseon kokoelmien keruuvastuu on määritetty museon johtosäännössä. Keruutoimintaa ohjaa myös Museoviraston koordinoima museoiden välinen tallennus- ja kokoelmatyönjako TAKO. Metsästysmuseum on jäsenenä poolissa 1, ihminen ja luonto. Museon jokainen kokoelmayksikkö vastaa omalta osaltaan tallennusohjelman toteutumisesta. Esine-, kirjasto-, arkisto- ja valokuvayksiköiden toimintaa ohjaa Kokoelmapoliittinen ohjelma.

KESKEISET ESINEKOKOELMAT

Päivitettyyn Kokoelmapoliittiseen ohjelmaan laadittiin jokaiselle eri yksikölle kaavio keskeisistä kokoelman muodostajista.

Vuonna 2022 laadittiin kokonaan uusi Kokoelmapoliittinen ohjelma. Sen tärkein uudistus on kaikki kokoelmayksiköt läpäisevä kolmeportainen arvoluokitus, jonka tarkoituksena on ohjata aineistojen vastaanotto- ja poistopolitiikkaa sekä auttaa tunnistamaan ja korostamaan kokoelmien ns. helmiä eli ydinaluetta edustavaa kokoelmasisältöä. Kokoelmapoliittinen ohjelma selkeyttää kokoelmatyötä jatkossa myös ajatellen erämuseohankkeen tulevia vaiheita.

Collecte on Metsästysmuseon työntekijöiden päivittäinen kokoelmahallintatyökalu. Museon digitoituun kulttuuriperintöaineistoon voi tutustua Finnan alaisessa kantapuu.fi -näkyvässä. Metsästysmuseo toimii aktiivisena osana Kantapuu-konsortiota, johon kuuluvat Metsästysmuseon lisäksi Suomen Metsämuseo Lusto, Lapin metsämuseo, Pielisen museo, Nurmeksien museo, Verlan tehdasmuseo, Ilomantsin museosäätiö sekä Suomen Kalastusmuseoyhdistys. Collecte-tietokannan kehittämistyötä tehdään yhdessä konsortion kanssa.

Nykydokumentointi kuuluu myös Metsästysmuseon kokoelmatoimintaan. Vuonna 2022 Riihimäellä kuvattiin Kansainvälisiä Erämessuja, joka täytti 50 vuotta. Kuvaus tehtiin virkatyönä ja kuvat tallennettiin museon kuva-arkiston kokoelmiin. Museo voi dokumentoida metsästyksen eri osa-alueita ja ilmiöitä sekä riistaelinkeinon eri toimijoita haastattelemalla, videokuvaamalla ja valokuvaamalla ja sitten tallentamalla aineiston kokoelmiinsa. Nykydokumentointia tehdään sekä museon omana tuotantona että erilaisina yhteistyöhankkeina.

Lahjoitukset kartuttavat museokokoelmia. Kuvassa Suomen Metsästäjäliiton lahjoituserä kirjastolle. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

Esinekokoelmat

Metsästysmuseum sai Lahden museoilta lahjoituksen, joka koostui Nastolan kotiseutumuseolle kuuluneista metsästysesineistä. Lahjoitukseen sisältyi mm. pyyntirautoja ja ruutisarvia sekä susiverkko oletettavasti 1800-luvun alusta, jollaisia museolla ei ennuudestaan ole kuin yksi. Esineet noudettiin Lahden museoiden kokoelmakeskuksesta marraskuussa 2022.

Asekokoelma karttui muutamalla mielenkiintoisella aseella, joista mainittakoon samassa lahjoituksessa saadut saksalainen tilaustyönä teetetty Christoph Funk -drillinki 1930-luvulta sekä rinnakkaispiippuinen hanallinen haulikko 1800-luvun jälkipuoliskolta. Viimeksi mainitun tekee erikoiseksi se, että se on merkiltään Dorpat eli saksaksi Tarto, ja on mitä ilmeisemmin valmistettu kyseisessä paikassa aseseppäliike J. W. Klattenberg & Albrechtin toimesta. Kaunis lankapiippuinen ase saattaa olla kyseisen valmistajan ainoa tekele Suomessa, eikä se internet-hakujen perusteella ole maailmanlaajuisestikaan kovin yleinen keräilijöiden kokoelmissa tai huutokaupoissa.

Loppuvuodesta saatiin vielä nallilukkoinen hyljepysy 1800-luvun puolivälistä, jonka lukkorakenne on hieman erikoinen. Tietojen mukaan Snappertunassa valmistettu pysy on ollut käytössä Suomenlahdella ja erinäisten vaiheiden kautta päätynyt Viroon,

Juha ja Matti Kytömaa lahjoittivat isänsä, taidemaalari Jouko Kytömaan (1931–2016), maalauksen museon kokoelmiin. Kuvassa Juha Kytömaa. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

josta se tarvittavien tulliasiakirjojen laatimisen jälkeen saatiin museolle. Pyssy vietiin tuoreeltaan konservoitavaksi Winter Musket -aseseppäyritykselle yhdessä kahdeksan muun aseiden kanssa, joista osa oli niin ikään viimeaikaisia lahjoituksia. Samalla vietiin konservoitavaksi muutamia aseita, joissa oli tarvetta mm. puuosien korjauksille tai asetta koossapitävien metalliosien kunnostamiselle tai uusimiselle. Huhtikuussa saatiin hieno metsästysaiheinen ryijy 1950-luvulta ja samassa lahjoituksessa vanha metsästyslaukku 1900-luvun alusta. Marraskuussa museo sai Riihimäen messuilta erätaidetta, yhteensä kahdeksantoista maalaus- ja grafiikkatyötä. Kaiken kaikkiaan esinekokoelma karttui vuonna 2022 hieman vajaalla sadalla esineellä.

Museo antoi Hollolan kirkonmäen esinemuseolle lainaan metsästysesineistöä kesäajan metsästyks- ja kalastusaiheiseen näyttelyyn. Lainassa oli mm. jänisräikkä, uistimia ja suustaladattavien aseiden lataustarvikkeita. Samalla annettiin 10 kpl Ansapolulla-kirjaa tilimyyntiin näyttelyn ajaksi.

Jussi Mäntysen pystykorvapatsas sekä Pekka Ketosen ajokoirapatsas lähtivät keväällä lainaan Salon taidemuseon Überhund-näyttelyyn, joka on toteutettu yhteistyössä Salon, Kouvolan, Jyväskylän, Mikkelin ja Kuopion taidemuseoiden kanssa ja kiertää kaikissa em. museoissa. Täytettyjen eläinten lainaamista kaupallisiin tarkoituksiin kuten kuvauskäyttöön jatkettiin osana museon varainhankintaa.

Kuva-arkisto

Vuoden 2022 aikana kuva-arkistossa keskityttiin kokoelmatyön kehittämiseen. Kokoelmia käytiin läpi systemaattisesti, ja inventoinnin sekä uudelleenjärjestelyn lisäksi isoja aikaisemmin vastaanotettuja hankintaeriä seulottiin kokoelmiin kuulumattoman aineiston osalta. Säilytettäväksi jäävä aineisto siirrettiin happovapaisiin koteloihin ja suojamateriaaleihin. Kuva-arkiston säilytystiloissa tehtiin paljon uudelleenjärjestelyä, jonka pohjalta luotiin hyllypaikkajärjestys ja laadittiin kokoelmakartta. Tarkoituksena oli helpottaa aineistojen löytymistä ja vähentää niiden ylimääräistä käsittelyä. Järjestelytyöllä saatiin myös lisää hyllytilaa tulevia lahjoituksia varten. Kuva-arkiston työn yhdenmukaistamiseksi laadittiin luettelointisuunnitelma ja digitointiohjeistus skannerille.

Vuonna 2022 Metsästysmuseumille tehtiin kolme kuvaerälahjoitusta, ja lisäksi Riihimäen Messut Oy täydensi vuoden 2021 lahjoitustaan. Jorma Ruponen lahjoitti 82 Lopella otettua metsästysaiheista valokuvaa, jotka kattoivat ajanjakson 1960-luvulta 1990-luvulle. Kuvalahjoituksen arvoa nostaa se, että Ruposelta saatiin kattavasti kontekstietoja kuvatuista henkilöistä ja kuvaustilanteista ja tiedot tallennettiin kuvien luettelointitietoihin. Marraskuun lopulla riistapäällikkö Martti Rissasen kuolinpesä lahjoitti tuhansia vedoksia, dioja ja negatiiveja. Rissasen tytär Pirjo Rissanen oli tehnyt etukäteen suuren työn lajittelemalla kuvia aiheen mukaisesti ja lisäämällä niiden yhteyteen tietoja tapahtumista, ajankohdista, paikoista ja henkilöistä. Eräkirjailija Erkki Tuomi-

Metsätalousinsinööri Pirjo Rissanen luovutti museolle isänsä kuolinpesän edustajana valokuvia sekä arkistoa. Rissasta myös haastateltiin eräharrastuksestaan Metsästyksen muistitieto -hankkeessa. Kuva: SMM / Pekka Allonen.

Jorma Ruposen lahjoitus-
erään kuuluvassa kuvassa
Eero Ruponen Etelä-Lopen
Eränkävijöistä kantamassa
saalispeuraansa vuonna
1973. Kuva: SMM / Kauko
Ahonen.

sen poika Markku Tuominen lahjoitti arkistolahjoituksen yhteydessä isänsä väridioja noin 400 kpl.

Riihimäen Messut lahjoitti kuvia, negatiiveja, pinnakkaisia ja dioja 1970-luvulta 2000-luvulle. Kuvat esittelevät muun muassa Kansainvälisiä Erämessuja ja Riihimäen Messujen omaa toimintaa. Kuvia digitoitiin ja luettelointiin Collecteen jo vuoden lopulla ja kuvaerän läpikäyminen jatkuu vuonna 2023. Timo Tuuhalta ostettiin *Talviriistaa*-näyttelyä varten latvalinnustuskuvia, jotka samalla täydensivät kuvakokoelmissa ollutta puutetta latvalinnustuksen osalta.

Digitoiduista aineistoista mainitsemisen arvoinen on Suomen metsästäjä- ja kalastajaliiton kuvakokoelmiin kuuluva Erämies-lehden varhainen kuva-aineisto. Collecteen luettelointiin noin 800 kuvaa. Riistakeskuksen vuoden 2014 lahjoituserästä tallennettiin Collecteen noin sata väridiaa, joiden aiheina olivat metsästys Saariselällä 1969, hiihtoretki Saariselällä ja Nuortin keikka.

Jörgen Schaumanin albumin kuvia digitoitiin ja tallennettiin Collecteen n. 250 kpl. Kuvien aiheina olivat kanakoirat, kanakoirametsästys ja -kokeet. Kuljun Metsästysseuran albumin vedoksia digitoitiin ja luettelointiin Collecteen noin 300 kappaletta. Kuvia on otettu esimerkiksi kokouksissa, metsästysretkillä ja koiranäyttelyissä. Lisäksi Sakon konepajakoulun arkistomateriaalista digitoitiin arkistolevylle yli sata vedosta. Kuvissa on koulun oppilaita ja opettajia.

Hellmanin veljekset Karkkilasta ovat olleet metsällä ajokoiran, suomenpystykorvan ja karkeakarvaisen kettuterrierin kanssa vuonna 1948. Saaliina 15 kettua ja hilleri. Kuva: SMM / Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto.

Kuvakokoelmia on käytetty museon omassa näyttely- ja julkaisutoiminnassa. Kuva-arkisto on palvellut asiakkaita myymällä kuvaoikeuksia lehtiin ja eri julkaisuihin. Metsästysmuseon kuvakokoelmien kuvia on käytetty muun muassa tieteellisen artikkelin kuvitukseen, aikakauslehtiin ja kyläkirjaan. Kuvatilauksia on ollut vuoden aikana 14 kpl. Kuvia tilattiin sekä Finnan kautta että sähköpostilla.

Kirjasto

Metsästyskirjastossa keskityttiin pääasiassa kokoelmien hoitoon, tallentamiseen ja esittelyyn vuonna 2022. Tehtävistä suoriuduttiin hyvin, sillä kirjastossa työskenteli täysipäiväisesti kaksi henkilöä. Kokoelmien luettelointi edistyi kiitettävästi PrettyLib-kirjastojärjestelmää käyttäen. Ohjelman päivittäminen on lopetettu vuonna 2019, ja silti se on vielä laajasti käytössä muissakin erikoiskirjastoissa. PrettyLibin järjestelmäkehittäjä Axiell Finland Oy:n edustajan kanssa käytiin neuvotteluja heidän tarjoamistaan uusista kirjastojärjestelmistä. Ominaisuuksiltaan ja kustannuksiltaan tyydyttävää vaihtoehtoa ei kuitenkaan ollut tarjolla. Selvitystyötä uudesta järjestelmästä jatketaan muiden järjestelmätoimittajien kanssa vuonna 2023.

Museon aulavetriiniin laitettiin huhtikuuksi esille pienoisenäyttely toimittaja, eräkirjailija Mauri Soikkasesta, joka täytti 90 vuotta. Esillä oli mm. hänen kirjallista tuotantoaan kirjaston kokoelmista ja häneltä saatuja valokuvia. Näyttely matkasi Hyvinkään pääkirjastoon esille toukokuuksi. Museolla esiteltiin myös Kustannusosakeyhtiö Otavan johtaja, professori Heikki A. Reenpää (1922–2020), jonka syntymästä tuli sata vuotta.

Marja-Terttu Verho lahjoitti laatimansa Hyönmäen Eränkävijöiden historiikin kirjaston kokoelmiin. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

Erikoiskirjastovirkailija Satu Kuisma tutustumassa Riihimäen kirjastossa rakenteilla olevaan näyttelyyn professori Heikki A. Reenpäästä. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

Pienoisnäyttely saatiin esille myös Riihimäen kaupunginkirjastoon kesä-heinäkuuksi ja Hyvinkään pääkirjastoon elokuun alkupuolella. Hirvijahtiin ja jouluaiheeseen liittyviä aineistoja oli esillä museon vitriinissä loppuvuodesta. Eräkirjailija Erkki Tuomisesta vuonna 2021 tehty näyttely ja siihen kuuluva aineisto oli lainassa ja esillä Kuhmon kirjastossa, Tuomisen kotikunnassa, lokakuun ajan.

Kirjasto palveli edelleen asiakkaitaan tiedonhaussa sekä välitti kaukopalvelukopioita. Tietoa haettiin muun muassa karhuloukun mekanismista, hirvenmetsästyksessä käytetyistä torvisignaaleista, lusikan kulttuurihistoriasta sekä hirven nenän anatomiasta. Laajaa tutkimustyötä vaati naalin kohtalo saaliseläimenä 1890–1930 välisenä aikana sekä sen suojelutyö ja rauhoittaminen Suomessa. Työn tulokset päätyvät luontotoimittaja Kimmo Ohtosen naali-kirjaan, jonka Otava julkaisee keväällä 2023. Museon omaa toimintaa varten tietoa haettiin mm. eläinten lumijäljistä ja Kansainvälisistä Erämessuista kirjoitetuista lehtiartikkeleista.

Näyttely toimittaja Mauri Soikkasesta oli esillä Hyvinkään pääkirjastossa. Kuva: SMM / Laura Tervonen.

Kirjasto vastaanotti kahdeksan lahjoituserää, joista suurimmat olivat Suomen Metsätäjiiton ja Jaakko Ojanperän lahjoitukset. Myös kulttuurihistoriallisten museoiden vaihtorenkain kautta saatiin edelleen julkaisuja. Kesällä kirjastossa suoritettiin järjestytehtäviä ja hyllyluokkien siirtoja, jotta saatiin hyllytystilaa luetteloiduille kirjoille. Samalla iso osa hyllyistä pyyhittiin. Luetteloimattomia kirja- ja lehtikokoelmia seulottiin ja poistettuja ylimääräisiä kappaleita laitettiin myyntiin ja jakoon Riihimäen *Taiteiden yö* -tapahtumaan. Kokoelmiin jäävien lehtien säilyttämistä helpotettiin sidottamalla vuosikertoja niteiksi kansien väliin. Tällä kertaa sidotettiin normaalia isompi erä uuden kilpailutetun toimijan kanssa.

Professori C. A. Borgströmin kokoelmiin kuuluvia rariteetteja lähetettiin konservoitavaksi vuoden lopulla. Kirjojen joukossa oli mm. sellaiset harvinaisuudet kuin John Schefferin ”The history of Lapland” (v. 1674) ja Jacob Pontus von Wulfschmidtin ”Bonde-Stolpe” (v. 1783). Myös C. A. Borgströmin kokoelman ”helmi”, ns. majavalehti Conrad Gessnerin kirjasta Thierbuch (1563) puhdistetaan ja samalla sille teetetaan suojakalvo takaamaan turvallista käyttöä.

Arkisto

Arkisto on aina tavoitellut kokoelmiinsa suomalaisten eräkirjailijoiden ja -kirjoittajien aineistoja. Riistapäällikkö Martti Rissasen omaisilta saatiin laaja ja monipuolinen luovutus, joka sisälsi sekä arkistomateriaalia että kuvia. Arkistoluovutus sisälsi mm. Rissasen Savon Sanomien Eräpalstalla julkaistut kirjoitukset kahden vuosikymmenen ajalta, kirjoituksia erälehdistä ja muissa sanomalehdistä, julkaisemattoman novellikokoelman ja muistikalenterit vuosilta 1968–1989. Muistikalenterit ovat hyvä lähde riistapäällikön työtehtäviin ja ajankäyttöön. Martti Rissanen oli eräkirjailija Veikko Rissasen veli.

Vuonna 2022 saatiin jatkoluvutuksina kahden arkistoon jo tallennetun eräkirjailijan aineistoja. Markku Tuominen luovutti isänsä Erkki Tuomisen käsikirjoituksia sekä kalastuspäiväkirjat usean vuosikymmenen ajalta. Tuomisen metsästyspäiväkirjat hän oli luovuttanut jo vuonna 2020. Kirjailija, metsänhoitaja Pekka Reinikka, jolla on myös entuudestaan arkistossa laaja kokoelma kirjojensa käsikirjoituksia, luovutti puolestaan sanomalehdistä julkaisemiensa kolumnien ja artikkelien käsikirjoituksia usean vuosikymmenen ajalta.

Pian sata vuotta täyttävän Pälkäneen Metsästysseuran arkisto täydensi museon vanhojen metsästysseura-arkistojen kokoelmia. Yhtäjaksoisesti pitkään toimineiden seurojen aineistoja saapuu museolle harvoin, joten luovutus on sitäkin arvokkaampi.

Arkiston kokoelmissa on Metsästäjäliiton piireistä aineistoja hyvin vaihtelevasti. Satakunnan piiri on yksi hyvin arkistonsa tallentamisesta huolehtineista. Satakunnan jo ennestään kattava kokoelma täydentyi uudella laajalla luovutuksella helmikuun alussa.

FM Ilmari Juonela digitoi-
massa arkiston kokoel-
mia. Kuva: SMM / Jouni
Partanen.

Museolle saapuneen lähes satavuotiaan Pälkäneen Metsästysseuran arkisto odottaa järjestämistä. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

Arkiston diarioon kuuluu viisi karttuvaa kokoelmaa: yleiskokoelma, postikortti-, joulukortti- ja exlibriskokoelmat sekä *Metsästyksen muistitieto* -hanke. Lisäksi on diariot kuudesta erillisestä, jo päättyneestä keruuhankkeesta: *Erätietoutta Keski-Suomesta*, *Karjalaisii erätarinoi kerruu*, *Meidän majamme*, *Metsällä*-kirjoituskilpailu, *Muuttuva metsästy*s sekä *Pidoissa ja peijaisissa*. Diarioon tuli yhteensä 44 (50 kpl v. 2021) erillistä luovutusta, joista yleiskokoelmaan kirjattiin 22 kpl, postikorttikokoelmaan 5, joulukorttikokoelmaan 2, exlibriskokoelmaan 1 ja *Pidoissa ja peijaisissa* -keruuseen saapui 2 vastausta jälkikäteen. *Metsästyksen muistitieto* -hankkeessa tehtiin 12 haastattelua. Diariomerkintöjen kokonaismäärä laski hieman edellisestä vuodesta, koska uusia keruuhankkeita ei toteutettu. Kaikkiaan tulosta voidaan pitää hyvänä. Muistitietohaastatteluja litteroitiin 3 haastattelua, joista kertyi 71 sivua tekstiä. Järjestö- ja yhdistysarkistojen aineistoja järjestettiin edellisvuosien tapaan.

Arkiston kokoelmia digitoi vuoden kuluessa kaksi digitoijaa. FM Sirpa Heinonen digitoi professori C. A. Borgstömin, Ilmari Halmeen, kirjailija Erkki Tuomisen, Etelä-Lopen Eränkävijöiden, Suomen Riistanhoito-Säätiön arkistoja ja opettaja Pentti Similän Sakon Konepajakoulusta kokoaman aineiston, yhteensä lähes 4 600 tiedostoa. FM Ilmari Juonela siirsi sähköisessä muodossa olevia ase- ja patruunavalmistajien tuote-esitteitä dvd-levyiltä museon arkisto-asemalle lähes 122 000 tiedostoa/n. 142 gigatavua ja 17 Jouhtenisen Metsästysseuran videota hirvijahdeista ja peijaisista. Lisäksi hän digitoi Kuljun Metsästysseuran, Oulun läänin Metsästyshoitoyhdistyksen ja Suomen Metsästäjäliiton arkistoja sekä muita metsästykseen liittyviä aineistoja. Erillisiä aineistokokoelmia kertyi lähes 3 000 tiedostoa.

Arkiston käytetyimmät kokoelmat olivat Riihimäen Kansainvälisten Erämessujen kokoelma ja joulukorttikokoelma sekä jälleen Suomen Metsästäjäliiton arkisto. Kahta ensimmäistä käytettiin museon näyttelyhankkeiden lähdeaineistona.

NÄYTTELYT

Avoinnaolo ja asiakkaat

Avoinnaoloajat vuonna 2022:

04.01.–09.01. ti–su 10–16
 25.01.–30.04. ti–su 10–16
 03.05.–31.08. ti–su 10–17
 01.09.–31.12. ti–su 10–16

Maanantaina suljettu

Toimisto on ollut avoinna ma - pe kello 8–15.45.

Pääsymaksut ja opastushinnat vuonna 2022:

Aikuiset 8 €

Lapset (7–17 v.) ja koululaiset 4 €

Perhelippu 18 €

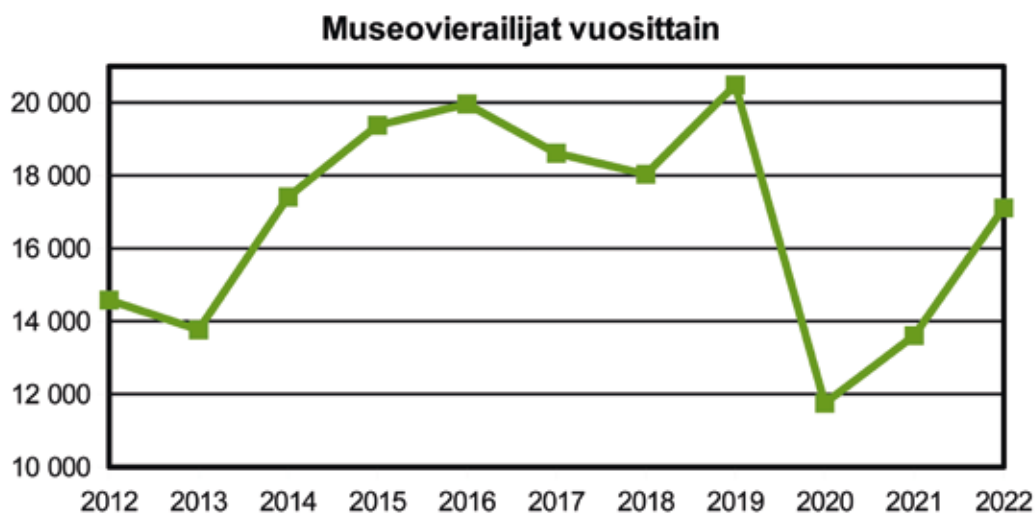
Ryhmät (min. 20 hlö) 5 €

Opiskelijat, eläkeläiset, työttömät ja varusmiehet 5 €

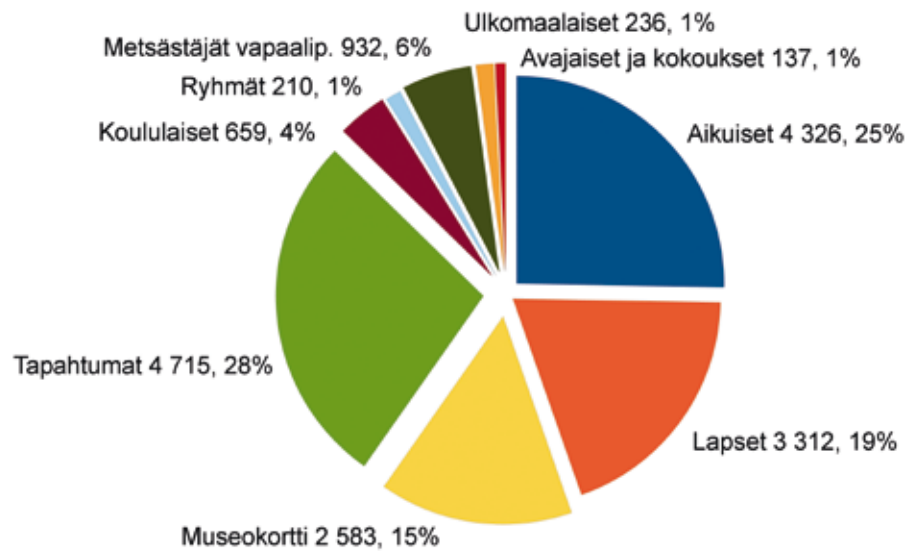
Perusopastus 40 €, koululaisryhmille 30 €, viikonloppuisin 70 €

Rooliopastus 60 €, koululaisryhmille 40 €, viikonloppuisin 80 €

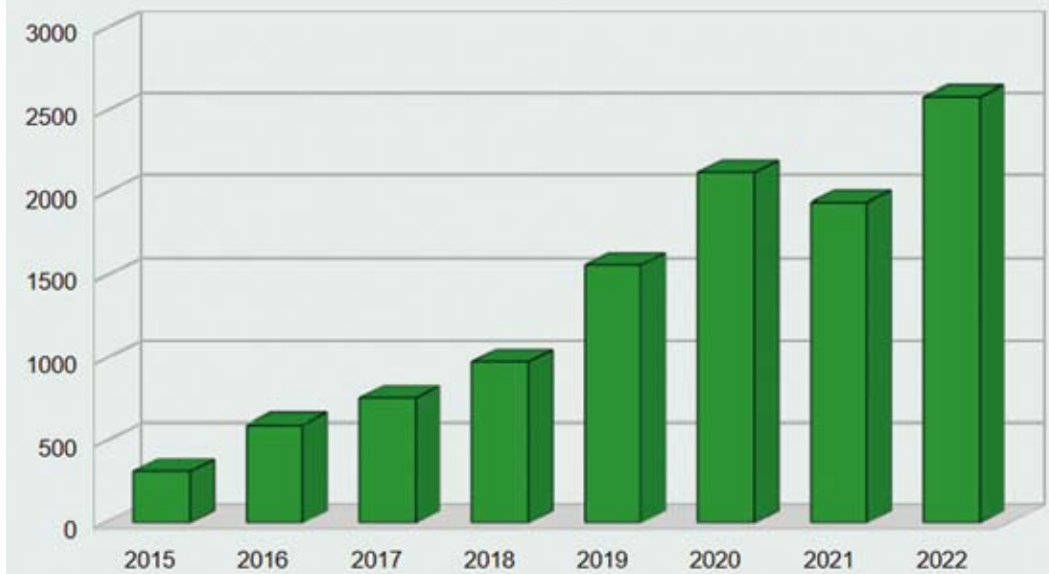
Vuonna 2022 Metsästysmuseossa vieraili 17 110 asiakasta. Vierailijoiden määrä kasvoi edellisvuodesta noin neljällä tuhannella. Erityisen positiivinen muutos oli maksavien

Asiakkaat 2022

Museokorttiasiakkaat eri vuosina

Museon huoltotauon aikana tammikuussa siistittiin ja pestiin näyttelyviitriinejä sekä pystytettiin vuoden ensimmäinen näyttely "Hattu jahtiin". Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Lapsiasiakkaille järjestettiin erilaisia omatoimisia tehtäviä museossa ja piha-alueella suoritettavaksi. Kuvassa Ötökkäjahdin osallistujia. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

asiakkaiden määrä, 6 106, joka kasvoi lähes tuhannella. Maksavista asiakkaista merkittävä osa on Museokortti-kävijöitä, joita oli noin kuusisataa enemmän kuin vuonna 2021.

Asiakasmäärät kasvoivat kaikissa kävijäryhmissä, mutta erityisesti lasten määrä oli suuri. Tämä selittyy paljolti tapahtumakävijöillä; *Taiteiden yö*, *Oravan päivä*, *Joulutorin* yhteydessä järjestetty Talvikarnevaali sekä *Lasten kulttuurilauantai* saivat lapsiperheitä runsaasti liikkeelle. Kesäkuukaudet olivat vilkkaimpia, mutta kävijöitä riitti hyvin vielä syys-lokakuussakin. Marraskuussa järjestetty *Joulutori* ja piha-alueella ravintola Klaasin Talvikarnevaali vetivät museolle yhden päivän aikana yli 2 600 ihmistä.

Kulttuuripolku ja muu kouluyhteistyö toi museolle vuoden aikana 660 vierasta. Lisäksi erilaisia ryhmiä kävi museolla 24 kappaletta. Vuoden aikana järjestettiin ilmainen tai pääsylipun hintaan sisältyvä yleisöopastus kuusi kertaa, mukaan lukien *Lasten kulttuurilauantai* työpajaopastus sekä Lempi-rakkausfestivaalin ohjelmistoon sisältyneet teemaopastukset.

Metsästysmuseum on mukana Kaikukortti-verkostossa, jonka toimipaikoista kortin haltijat voivat hankkia pääsylippuja kulttuurikohteisiin ilmaiseksi. Vuonna 2022 korttia käytettiin museolla 12 kertaa. Kaikukortin tarkoituksena on tarjota tukea tarvitseville

perheille kulttuuripalveluja, ja kortteja myöntävät kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut. Metsästysmuseolla hyväksytään lisäksi työhyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettut Smartum-, Virike-, ePassi- ja Edenred-maksuvälineet.

Veikkaus-kortilla on sopimuksen mukaisesti vapaa pääsy museoon keskiviikkoisin. Muita etukortteja ovat Kulttuurikaverikortti, jolla vapaaehtoinen avustaja pääsee riihimäkeläisen ikäihmisen kanssa ilmaiseksi museoon sekä Seinäjoen Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry:n koordinoima Ystävänkortti ja UPM-Silva jäsenkortti.

Perusnäyttely

Vuoden 2021 *Sako 100 vuotta* -näyttelyyn Sakon tehtaalta lainattujen valmistajan uudempien aseiden lainasopimusta jatkettiin niin, että ne olivat esillä *Aseita Suomesta* -salissa myös vuonna 2022. *Erämessut 50 vuotta* -näyttelyn rakenteisiin kuului messuilta

Vierasperäisiä eläimiä esitellään Jahdin lumo -perusnäyttelyosiossa. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

tuttu ns. kohtaamispuu, joka mallinnettiin vaihtuvien näyttelyiden tilan ja *Merilinnustus* -perusnäyttelyosion rajalla olevan kaariseinän päähän. Messuhengessä puuhun kiinnitetyt opaskyltit suunniteltiin niin, että ne voivat jäädä osaksi perusnäyttelyä.

Vaihtuvat näyttelyt

7.10.2021–9.1.2022

Pohjolan salo

Maritta Meckelborg, taidenäyttely

Tuusulalaisen taidemaalari Maritta Meckelborgin luontoaiheista taidetta oli esillä tammikuussa alkaneeseen huoltotaukoon saakka.

27.1.–30.4.2022

Hattu jahtiin

Metsästäjien päähineitä

Tammikuun lopulla avautunut museo esitteli ensimmäisenä metsästäjien hattumuotia vuosikymmenten varrelta. Pähineet oli koottu museon omista laajoista kokoelmista. Metsästäjän suhde päähineeseensä vaihtelee; hattu voi olla funktionaalinen, käyttötarkoitukseensa sovitettu lämpöä eristävä tai tuulta ja vettä pitävä. Se voi olla myös käyttäjälleen rakas muisto aiempiin eräretkiin tai jopa onnentuoja. Esillä oli mm. hienoja huopahattuja koristeineen, arkisempia lakkeja, hirvenhiihtopipoja sekä Suomen ensimmäinen punainen hirvilakki.

Hattu jahtiin -näyttely esitteli metsästäjien käyttämiä myssyjä, lakkeja, hattuja, lippiksiä ja pipoja. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Riihimäen taidekoulun oppilaat työstämässä ikkunataidetta. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Edwina Goldstonen miniatyyridioraamat herättelivät taiteen keinoin pohtimaan ihmisen ja luonnon suhdetta. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

11.3.–15.5.2022

Kevään taikaa

Museon aulatilán suuret ikkunat saivat yllleen näyttävän värimaailman, kun Riihimäen Taidekoulun 12–16-vuotiaat oppilaat maalasivat ikkunaväreillä luonnon heräämistä kuvaavan teoksen. Yhteismaalauksessa tarkasteltiin, minkälaisia kevään merkkejä kasvi- ja eläinkunnasta voisi löytyä. Tutut ilmiöt ja uudet näkökulmat sekoittuivat, kun yli 15 oppilaan näkemykset keväästä yhdistyivät yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Maalausta saattoi ihastella sekä museon sisä- että ulkopuolelta.

12.4.–15.5.2022

Katoavat/Vanishing Edwina Goldstone

Kevätnäyttelyssä taiteilija Edwina Goldstone käsitteli dioraamojensa kautta Suomen luonnon uhanalaisten eläinlajien ja niiden elinympäristöjen tilaa. Jokainen dioraama koostui vesiväreillä käsinmaalatuista pienikokoisista elementeistä, jotka oli koteloitu joko käsin tehtyihin tai kerättyihin vanhoihin puulaatikoihin tai lasikupoleihin/palioihin.

19.5.–25.9.2022

Messuilla tavataan!

Kansainväliset Erämessut 50 vuotta

Museon päänäyttely juhlisti Kansainvälisten Erämessujen komeaa 50 vuoden historiaa. Historiatiedon lisäksi näyttelyn toteuttamisessa panostettiin messujen tunnelman välittämiseen. Museon aulatilaan rakennettiin elementtejä messuilta, kuten viitoilla varustettu kohtaamispuu, myyntitiski ja nuotiopiiri. Runsas kuvamateriaali nosti esiin messuvieraat eri vuosikymmeniltä, ja messuradion kuulutukset loivat tunnelmaa. Museon suurten ikkunoiden verhot avattiin, jotta näyttelytilasta saatiin avoin näkymä museon puistoon; samankaltaisessa puistomaisessa ympäristössä Erämessutkin järjestetään. Juhlanäyttely toteutettiin yhteistyössä Riihimäen messujen kanssa, ja Erämessulipulla sai alennuksen museon pääsymaksusta näyttelyn esilläoloaikana.

1.6.–2.10.2022

Puistonäyttely

Riihimäen kansalaisopiston kuvanveistoryhmä

Erämessuosaston tiski rakennettiin elävöittämään vuoden päänäyttelyä. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Pupujen tanssissa oli vauhtia ja iloa museon puistonäyttelyssä. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Metsästysmuseon yhteistyö Riihimäen kansalaisopiston kuvanveistoryhmän kanssa sai jatkoa, kun museon puistoon saapui jälleen näyttäviä luonnon ihmeitä. Tällä kertaa taiteilijoiden tarkastelun kohteena oli pääasiassa kasvimaailman edustajia, tuttuja ja kotoisia lajeja. Puistonäyttely toi katsojan ihmeteltäväksi niin metsäisiä vanamoita ja sinivuokkoja kuin kirsikkapuun ja unikoitakin. Kukkakedon keskeltä löytyi myös eläimiä, kuten jäniksiä ja lokkeja. Teokset olivat kaikkien vapaasti tutkittavissa ympäri vuorokauden.

Puukkoseuran Risto Mikkonen asettelemassa SM-puukkoja esille. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

7.6.–11.9.2022

SM-puukot 2022

Suomen Puukkoseura ry.

Suomenmestaruuspuukot olivat totutusti esillä kesäkaudella. Tekijöiden osaaminen oli jälleen korkealla tasolla, ja palkittuja puukkoja oli esillä yhteensä 23 kappaletta. Suomen Puukkoseuran Puukkopäivät järjestettiin toukokuussa Hämeenlinnassa keskiaikaisen linnan muurien suojissa. Kilpailukategorioita oli kuusi: linnanneidon korupuukko, piian puukko, tallirengin käyttöpuukko, ratsumestarin käyttöpuukko, riistanvartijan metsästysveitsi ja linnanherran juhlapuukko. Lisäksi oli avoin sarja voittajille, jossa kilpailivat aikaisemmissa SM-kisoissa voittaneet tekijät, sekä nuorten sarja alle 18-vuotiaille. Koronavirus vaikutti edelleen kilpailijamääriin, kun kansalaisopistojen ja muiden tahojen järjestämiä puukontekokursseja oli vuoden aikana jouduttu karsimaan.

16.6.–25.9.2022

Kymmenen parasta

Erämessujen palkitut trofeet

Valikoitu otos Riihimäen Kansainvälisten Erämessujen trofeenäyttelyn sarvista, kalloista ja taljoista saapui museoon esille heti messujen jälkeen. Suomen Trofeetuomarit ry. järjesti Erämessuja varten perinteisen mittaustilaisuuden, ja mitatut trofeet olivat esillä messuilla. Laajasta näyttelystä valittiin museolle sarjojen parhaat sekä muutama lisätrofee. Kaksi uutta Suomen ennätystäkin saatiin esille, sillä muflonin sarvitrofee ja karhun nahka saivat korkeimmat pisteet, mitä maassamme on mitattu.

6.10.2022–8.1.2023

Metsästäjän luontokuvia

Kyösti Sorsan valokuvanäyttely

Syksy oli museossa luontokuvien ystäville nautinnollista aikaa. Palkittujen luontokuvien lisäksi esille saatiin museon hallituksen pitkäaikaisen jäsenen Kyösti Sorsan valokuvanäyttely. Tampereella asuvan mutta Pohjois-Karjalassa syntyneen Kyösti Sorsan luontokuvat esittelivät metsäluontomme tunnistettavia eläimiä niiden omassa ympäristössään, metsien ja soiden keskellä. Erityisesti luontomme suuret pedot: karhu, ahma, susi ja kotka esiintyivät kuvissa. Erakkomaiseksi usein mielletty ahma osoitti sosiaalisuutensa painiessaan lajitoverinsa kanssa tupasvillojen ja varpujen keskellä. Susi taas liikuskeli maastossa läpimärkä turkki kiiltäen – sekin säiden armoilla. Kuviin oli onnistuttu tavoittamaan jotain niin eläinlajeista kuin -yksilöstäkin.

25.10.–31.12.2022

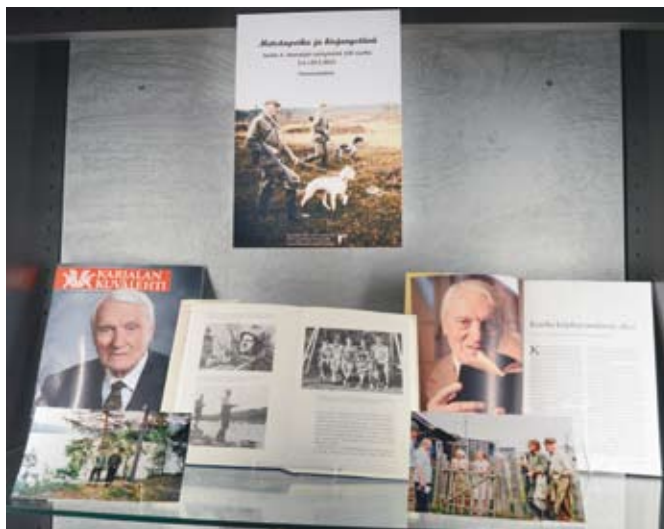
Vuoden Luontokuvat 2021

Kyösti Sorsa kertoi tavoittelevansa vielä neljättä suurpe-toa, ilvestä, luontokuviansa joukkoon. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Perinteisesti loppuvuodesta esille tulevalle *Vuoden Luontokuvat* -näyttelylle on muodostunut oma vakiintunut katsojakuntansa museolla. Lokakuussa 2021 valittiin 41. kerran Vuoden Luontokuva -kilpailun parhaat työt. Palkituissa kuvissa oli tällä kertaa useita kokeellisia luontokuvia, joiden värit ja muodot saivat katselijat huokailemaan ihastuksesta. Perspektiivillä leikittelyt ja ilmasta sekä veden alta otetut kuvat tarjosivat jälleen uusia hienoja näkökulmia kotoiseen luontoon. Vuoden Luontokuvaksi 2021 valittiin Pekka Tuurin taidokas vedenalaiskuva ”Liskomies”. Pekka Tuuri on Vuoden Luontokuva -kilpailun historian viides kuvaaja, joka on pystynyt uusimaan voittonsa. Kilpailu keräsi 13 110 kuvaa kaikkiaan 826 eri kuvaajalta, ja ne kilpailivat aihealueittain kahdeksassa eri sarjassa sekä nuorten sarjassa.

Pekka Tuurin ”Liskomies” vakuutti kilpailun tuomariston, joka viehättäytyi vedenalaiskuvan eksoottisesta tilanteesta ja tunnelmasta.

Riistaeläimiä esiintyi museon joulukorttinäyttelyssä.

Professori Heikki A. Reenpään juhlavuoden muistoksi tuotettiin pienoisenäyttely. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

26.11.–8.1.2023

Joulumökki

Museon perinteinen jouluikkuna korvattiin tällä kertaa kokonaisella joulumökillä. Museon edustalle somistettiin metsämökki, jossa pukki lepäili takkatulen äärellä. Samaan aikaan tontut paahtoivat hiki hatussa paketteja valmiiksi. Jouluisen mökin valot sytytettiin *Joulutorin* yhteydessä, ja ikkunoista pääsi kurkkimaan sisälle aina Loppiaiseen saakka.

Teemalliset pienoisenäyttelyt

1.4.–30.4.2022

Erämiesten matkassa

Toimittaja ja eräkirjailija Mauri Soikkanen 90 vuotta

FM Mauri Soikkanen täytti 90 vuotta 30.3.2022. Yleisradion toimittajana työuransa tehnyt Soikkanen toimi pitkään *Metsästys ja Kalastus* -lehden sekä *Eränkävijä* -julkaisun päätoimittajana. Esillä oli poimintoja Soikkasen kirjallisesta tuotannosta, otteita kirjamuistiinpanoista, valokuvia työn ja eräharrastusten parista sekä hänen kirjeenvaihtoaan *Metsästys ja Kalastus* -lehden aisaparin, päätoimittaja Yrjö Ylänteen, kanssa.

3.5.–29.5.2022

Metsänpöika ja kirjanystävä

Heikki A. Reenpään syntymästä 100 vuotta

Pienosenäyttelyssä esiteltiin Kustannusosakeyhtiö Otavan johtajan, professori Heikki A. Reenpään (1922–2020) elämää ja eräharrastusta. Keräämänsä metsästys- ja kalas-

tuskirjaston Reenpää lahjoitti Metsästysmuseolle vuonna 1999. Näyttelyssä esillä oli kirjapainintoja Reenpään eräkirjastosta ja omasta tuotannosta sekä valokuvia hänestä metsästyksen ja kalastuksen parissa.

6.10.–20.11.2022

Hirvijahdin alkaessa

Lokakuussa, kun hirvijahti oli saatu koko maassa käyntiin, koottiin museon kokoelmista esille yllättäviäkin löytöjä hirveen ja hirvenmetsästyksen liittyen. Muun muassa Jussi Raittisen sooloalbumi “Hirvi, älä tule tielle” tai hirvensarvesta veistetty hirvipatsas pääsivät esille hirviaiheisen näytelmäkirjaseinän kanssa. Eräänlainen arkiston helmi, kuvitettu ja riimitelty hirvijahtikronikka vuodelta 1946, oli myös esillä. Arkistosta esiteltiin aiheeseen sopivia pienpainatteita ja exlibriksiä. Metsästyseurojen seuramerkit ja hirvimaalaukset toivat lisäväriä näyttelyyn.

Hirvi oli pääosassa syksyn pienoisnäyttelyssä. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

22.11.2022–8.1.2023

Hyvää Joulua!

Museon kokoelmiin on vuosikymmenten aikana tallennettu melkoinen määrä metsästys-, kalastus-, riista- ja luontoaiheisia postikortteja, joista iso osa liittyy kuvitukseltaan myös joulun. Niinpä loppuvuodesta museon aulaan laitettiin esille joulukortteja kokoelmien kätköistä, vanhimmat aina 1900-luvun alkupuolelta. Jatkona korttiosiolle oli näyttelytilojen vitriinissä esillä Metsästys ja Kalastus -lehden vanhoja joulunumeroita, jouluaiheisia exlibriksiä, lehtileikkeitä sekä eräkirjoja.

Kiertonäyttelyt

Metsästysmuseum tuottaa mahdollisuuksien mukaan omista vaihtuvista näyttelyistään kiertonäyttelyitä, joista saatava tuotto on osa museon varainhankintaa. Lainaajia ovat museot, luontokeskukset, kirjastot sekä muut julkiset toimijat. Museon viimeisin kiertonäyttely *Taigametsot – Metsokuvia luontokuvaaja ja metsästäjä Martti Rikkosen silmin* lähti loppuvuodesta 2022 lainaan Saamelaismuseum Siidaan. Lainattavia näyttelyitä vuoden lopulla museolla oli 12 kappaletta.

TUTKIMUS

Museolla tehdään jatkuvasti eri toimintoihin liittyvää tutkimustyötä. Sosiaalisen median sisältöjä varten tutkitaan metsästyksen, luontoon ja kansanperinteeseen liittyvää kirjallisuutta ja lehtiä. Erityisesti some-kanavien *Taikatorstai*-teemalla tehtävät tietois-
kut vaativat metsästys- ja eläinuskomusten selvitystyötä. Lapsille pidetyt teemakierrokset, Erämessujen tietois-
kut sekä elokuussa järjestetty opastus eläinten pariutumisesta ja soidinmenoista edellyttivät myös suunnittelua ja tutkimustyötä.

Myös museon itse tuottamat vaihtuvat näyttelyt edellyttävät aina tutkimustyötä ja perusteellista paneutumista museon omiin kokoelmiin. Laajuutensa vuoksi jo niiden läpikäyminen näyttelyrakentamisessa tuottaa usein uusia näkökulmia metsästyksen kulttuurihistoriaan, koska lahjoitusajankohdan jälkeen, nykypäivänä, aineisto näyttäytyy eri valossa. Sekä *Hattu jahtiin* - että *Kansainväliset Erämessut 50-vuotta* -näyttelyn yhteydessä museon esinekokoelmista valikoidut hatut ja aikanaan uutuuksina esitellyt erävarusteet kantavat mukanaan ajankuvaa, joka voi tuottaa näyttelykävijälle nostalgisten tunteiden lisäksi myös oivalluksen siitä muutoksesta, mikä eränkäyntiin on viime vuosikymmeninä sisältynyt. Näyttelyrakentamisessa aineistosta kumpuavat tutkimuk-

selliset oivallukset voivat olla pieniä, mutta niiden esittäminen sellaisessa muodossa, että museovierailijan on mahdollista niitä itse löytää ja omaksua, on olennaista sillanrakentamista museoiden perustutkimustyön ja asiakkaille näkyvän näyttelytoiminnan välillä.

Metsästyksen muistitieto ja perinteenkeruu

Metsästyksestä vastaavana muistiorganisaationa Metsästysmuseolle kuuluu metsästyserinteen ja historiatiedon keruu sekä nykydokumentointi. Perinteen- ja historiatiedon keruuta museo on vuodesta 2010 pitäen suorittanut erityisesti tekemällä metsästäjien ja eri tavoin metsästyskulttuurin piiriin kuuluvien henkilöiden muistitieto-haastatteluja.

Vuonna 2022 tehtiin 12 haastattelua, joissa haastateltiin yhtä henkilöä kerrallaan. Vuoden 2022 loppuun mennessä on tehty kaikkiaan 166 haastattelua, ja niissä muistojaan on kertonut 184 henkilöä. Koronaepidemian tuomat rajoitukset haittasivat edelleen haastattelu suunnitelmien toteutusta, kuten vuosina 2020 ja 2021.

Muistitiedon keruussa pyritään monipuoliseen metsästyskulttuurin taltiointiin. Vuoden 2022 haastatteluista voidaan nostaa esille mm. Sako Oy:n entisen toimitusjohtaja Petteri Walldénin suomalaisen metsästysaseteollisuuden vuosien 1987–1990 murroskautta käsittelevä haastattelu, toimistopäällikkö Kyösti Sorsan muistot Suomen Metsäs-

Metsästysharrastava emerituspiispa Eero Huovinen Metsästyksen muistitieto -haastattelussa työhuoneessaan Porthaniassa Helsingin Yliopistossa. Kuva: SMM / Pekka Allonen.

Risto Laine Mäntsälän Hautjärveltä palkintokokoelmansa äärellä. Kuva: SMM / Pekka Allonen.

täjä- ja Kalastajaliiton loppuvaiheista, metsästysammunnan veteraanin Risto Laineen, emerituspiispa Eero Huovisen ja agronomi, MTK:n ex-puheenjohtaja Esa Härmälän haastattelut.

Merkittävänä voidaan pitää myös Metsästäjien Keskusjärjestön (MKJ) pitkäaikaisen riistanhoidon kokeilujohtajan, FM Pentti Vikbergin haastattelua, jossa hän kuvasi MKJ:n riistantutkimuksen ja koetoiminnan kehitystä 1970-luvulta 2010-luvulle. Vikbergin johdolla toteutettu koe- ja tutkimustyö vaikutti suomalaisessa riistanhoidossa käytettyjen metodien kehitykseen ja ohjasi MKJ:n metsästäjien parissa suorittamaa valistustyötä.

Perinteinen muistitiedon kenttätömatka johonkin maakuntaan jäi vieläkin toteuttamatta, sillä Etelä-Savoon suunniteltua keruumatkaa jouduttiin siirtämään toistamiseen. Erillisiä perinteenkeruuhankkeita ei järjestetty vuonna 2022.

Julkaisutoiminta

Museon toimittaman *Hunttareita ja Träppäreitä – Amerikansuomalaisia metsästäjiä suuren lännen mailla* painatus viivästyi suunnitellusta ja julkaisuajankohta siirtyi vuoden 2022 alkuun. *Hunttareita ja Träppäreitä* on museon julkaisusarjan 22. julkaisu.

Hunttareissa ja Träppäreissä amerikansuomalaisen eräkäynnin historia sai nyt oman

Valkohäntäpeura on amerikansuomalaisten siirtolaisten lahja entiselle kotimaalleen. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Kirja sisältää paljon FM Ilja Koiviston tutkimustyönsä aikana kuvaamia ja keräämiä valokuvia. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

erityistutkimuksensa. Museon tavoitteena on ollut toimittaa julkaisuja sellaisista suomalaisen eränkäynnin aihepiireistä, joista ei vielä ole ollut saatavilla tutkittua tietoa. Näin on tehty aikaisemmin esimerkiksi toimittamalla yhteistyössä Kuparsaaren Metsästysseuran kanssa *Luovutetun Karjalan eränkäynnin historia – Karjalaisii erätarinoi kerruu* ja julkaisemalla intendentti Jukka Peltosen artikkeleita suomalaisten aseiden valmistuksen historiasta museon vuosikirja *Otso* 2:ssa.

Käpälän jälkiä -uutiskirje ilmestyi kaksi kertaa vuonna 2022, maalis- ja syyskuussa. Alkuvuoden numerossa uutisoitiin mm. Erämuseosäätiön perustamisesta ja Metsästysmuseon Finna Luokkahuone -opetuspaketista. Syksyn numero sisälsi esimerkiksi Jouko Kytömaan taululahjoituksen esittelyn sekä loppuvuoden näyttely- ja tapahtumatarjonnan.

ASIAANTUNTIJA- JA NEUVONTAPALVELUT

Museon pitkäaikainen yhteistyö Suomen Kennelsäätiön kanssa jatkui myös kuluneena vuonna. Nyt järjestettiin Suomen Pystykorvajärjestön ja Suomen Kennelklubin Pystykorvaosaston järjestöarkistot sekä ylimetsänhoitaja Jaakko Simolinnan ja metsänhoitaja Karl-Erik Bertel (K. E.) Inbergin henkilöarkistot. Suomalaisessa metsästyskulttuurissa merkittävien suomenpystykorva-, karjalankarhukoira- ja pohjanpystykorvarotujen

Mikko Simolinna toi isänsä, suomenpystykorvien harrastajan ja koetuomarin Jaakko Simolinnan arkistoa järjestettäväksi. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Erämuseosäätiön kokoelma-amanuenssi FM Sari Mustajärvi tutustumassa arkiston kokoelmiin. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

kasvatuksesta ja jalostuksesta vastaava Suomen Pystykorvajärjestö on yksi Suomen Kennelliiton vanhimmissa rotukoirajärjestöistä. Simolinna ja Inberg olivat aikanaan tunnettuja pystykorvien kasvattajia, koetuumareita ja kenneltoiminnan harrastajia. Järjestämistyön suoritti amanuenssi Pekka Allonen kuuden viikon kuluessa keväällä 2022.

Suomen Metsästäjäliittoa, museon arkiston suurinta arkistonmuodostajaa neuvottiin arkistonsa hoidossa. Liiton työntekijöitä ohjeistettiin digitaalisten aineistojen arkistoinnissa ja yhteispalaverissa neuvoteltiin Metsästäjäliiton tiedostojen siirtoon liittyvistä käytännöistä. Nykyisin liitto lähettää aineistonsa museolle arkistoitavaksi lähes kokonaan digitaalisessa muodossa.

Erä- ja luontokulttuurimuseo -hankkeen suunnittelussa edettiin myös yleisemmältä tasolta käytännöllisempään. Hankkeen vetäjä, KTM Pia Paukku kävi tutustumassa museoon elokuun lopulla, ja kokoelma-amanuenssi, FM Sari Mustajärvi kävi perehtymässä museon toimintaan ja kokoelmiin. Museon työntekijät kertoivat tapaamisissa tehtävistään, museon toimintatavoista ja kokoelmien sisällöstä.

PALVELUYKSIKKÖ

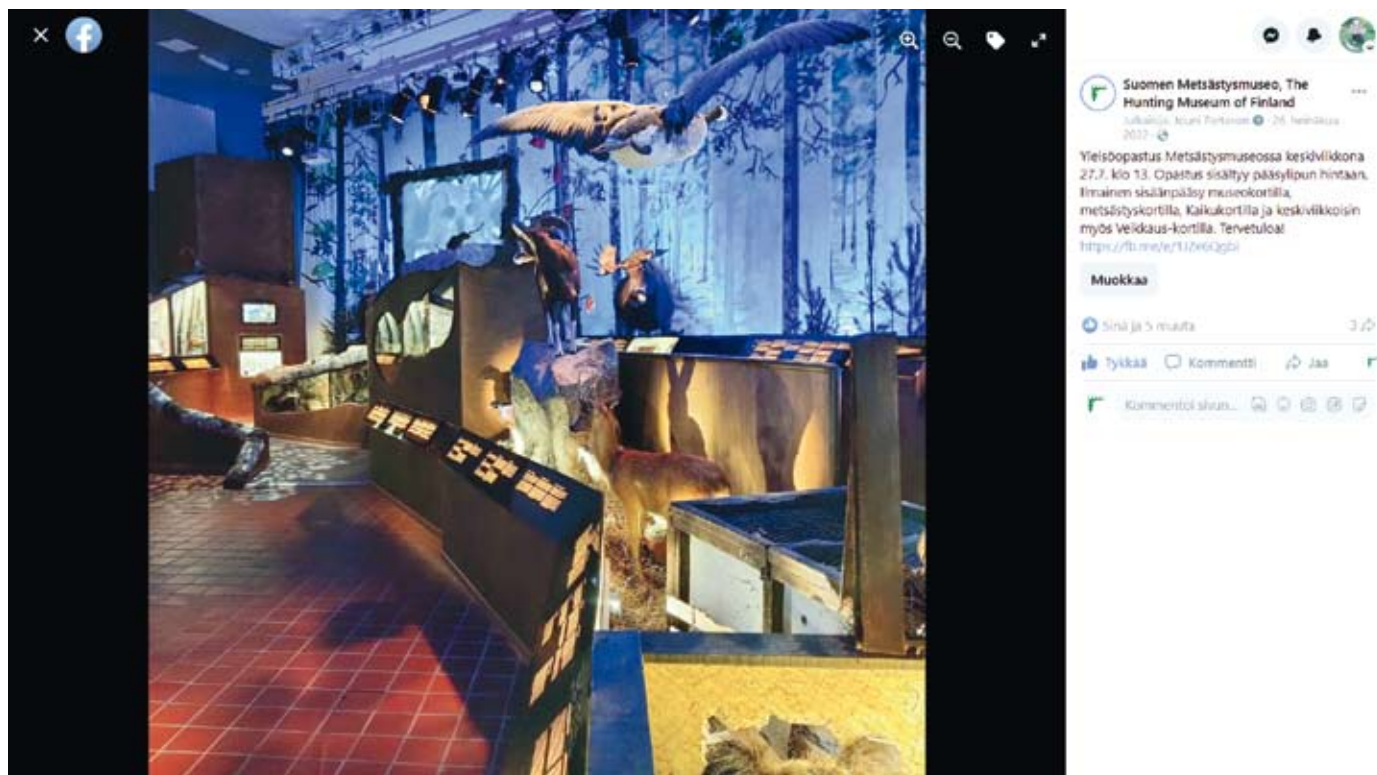
Markkinointi ja tiedotus

Metsästysmuseon tiedotuskanavana on edelleen käytetty museon verkkosivuja, sosiaalisen median tilejä, *Käpälän jälkiä* -uutiskirjettä sekä lehdistölle ja yhteistyökumppaneille lähetettyjä sähköisiä tiedotteita. Museon kotisivujen blogi-osioon kirjoitettiin metsästyksen kulttuurihistoriaa käsitteleviä tietotekstejä.

Instagram- ja Facebook-tileillään museo on julkaissut lähes joka arkipäivä metsästyksen kulttuurihistoriaa tai museon toimintaa käsitteleviä tietoiskuja. Instagram-seuraajien määrässä ylitettiin tuhannen henkilön raja vuodenvaihteessa. Facebookissa museon seuraajia on yli 2 500, mikä merkitsi noin 20 % kasvua vuoden aikana. Instagramissa kasvua tuli vuoden aikana 28 %. Museo käytti osan markkinointibudjetistaan sekä näyttelyiden että itse museon mainostamiseen sosiaalisessa mediassa. Lisäksi osa markkinoinnista toteutettiin Sanoma Oyj:n alaisten internetsivustojen mainospaikoilla. Perinteistä lehtimainontaa pidettiin myös yllä, ja museon yleisesitteitä sekä näyttelyjulisteita jaettiin eri paikkoihin Riihimäen seudulla. Markkinoinnissa on seurattu vuoden ajalle laadittua markkinointisuunitelmaa ja sen aikataulutusta.

Museo teettää mainosbandoille tapahtumista ja näyttelyistä. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Facebookin vuoden suosituin päivitys heinäkuun lopulla kertoi tulevasta ilmaisopastuksesta. Se keräsi lähes 26 000 nähneen käyttäjän kattavuuden.

Asiakaspalvelu

SOL Palvelut Oy:n koulutetut työntekijät vastasivat edelleen museon näyttelytilojen asiakaspalvelusta. Lipunmyynnin yhteydessä Info-henkilöstö ohjasi uudet asiakkaat museokierrokselle näyttelytilojen karttaa apuna käyttäen. Ohjausta annettaessa painotettiin erityisesti yhtenäistä kiertosuuntaa turvavälien ylläpitämiseksi, ja vierailijat suhtautuivat positiivisesti annettuihin ohjeistuksiin.

Henkilö- sekä kokoelmaturvallisuuteen liittyvät vartijan tehtävät ovat myös asiakaspalveluhenkilöstön vastuulla. Samoin tehtävänä on hoitaa museomyymälää tuotteiden tilauksesta esillelaittoon ja hyllyjen siistimiseen. Toimivuuden kannalta on suuri etu, että asiakaspalvelusta vastaa pääsääntöisesti sama henkilö. Vuoden aikana asiakaspalvelusta on saatu erinomaista palautetta.

Museokauppa

Museokaupan myynti kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Osaltaan tulokseen vaikutti kasvanut kävijämäärä edellisvuoden koronasulkuakoihin verrattuna sekä mahdollisesti museokorttilaisten määrän nousu, eli kun pääsylipusta ei tarvinnut erikseen maksaa.

Myynnissä olevaa omaa Otso-tuoteperhettä laajennettiin heijastimella ja hunajapurkillla. Taiteilijaprofessori Erik Bruunin museolle suunnittelema Otso-logolla on pyritty

Sol Palvelut Oy:n Ulla-Maija Hänninen vastaa asiakaspalvelusta ja museomyymälästä. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

vuosittain kehittämään omia tuotteita, joita ei mistään muualta saa. Edulliset, pienet muistot museovierailusta toimivat samalla ikään kuin markkinointiviestinnän käyntikortteina. Samalla periaatteella Kyösti Sorsan luontokuvanäyttelyn susi- ja karhukuvasta teetettiin magneetit. Myymälän tuotteet ja ilme mukautuivat paitsi vaihtuvien näyttelyiden myös vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaan.

Alkuvuodesta saatiin myyntiin museon julkaisusarjan *Hunttareita ja trappäreitä* -kirja. Tuotevalikoimaan kuuluvien matkamunistojen ja lahjatavaroiden lisäksi museokaupasta löytyy mm. keittiötarvikkeita, erilaisia hattuja ja päähineitä sekä houkutuspilejää. Edelleen suosituimpien tuotteiden joukossa olivat lasten eläinpehmot, eläin- ja luontoaiheiset 3D-magneetit, riistaeläinten ja kalojen tunnistamiskortit sekä Erik Bruunin postikortit. Riihimäkeläistä käsityötaitoa valikoimassa edustivat mm. eläinaiheiset kolikko- ja kännykkäkukkarot, joita ei ole tarjolla joka marketissa ja joiden hinta-laatusuhde on hyvä. Tilimyyntiin tuli tuotteita mm. museon *Joulutorilla* myyjänä olleelta korutekijältä, ja myös Kormun-Launosten marttojen valmistamia tervatonttuja myytiin edelleen.

Opastus

Vuoden aikana tarjottiin kolme tapahtumiin liittyvää yleisöopastusta, jotka olivat osallistujille ilmaisia. Osallistujamäärä oli vähäinen lukuunottamatta *Taiteiden yön* yhteydessä järjestettyä yleisöopastusta. Elokuun 12.–14. päivä Riihimäellä järjestettiin Rakkausfestivaali Lempi, johon Metsästysmuseum osallistui tarjoamalla kaksi aiheeseen liittyvää yleisöopastusta. Kierroksella tarkasteltiin eläinten parinmuodostusta ja soidimenoja. Kierroksen osallistujamäärä jäi valitettavan vähäiseksi. *Lasten kulttuurilauantai* opastukselle 27.8. osallistui 9 lasta perheineen.

Museon 1800-luvun metsästäjähahmo Erämies Erkkiläinen piti teemaopastuksen kolme kertaa ja esiintyi lisäksi Erämessuilla sekä museon vuosipäivänä, *Oravan päivänä* lokakuussa. Varattuja ryhmäopastuksia järjestettiin pääosin suomeksi, mutta myös englanniksi ja ruotsiksi.

Museopedagogiikka

Kulttuuripolku-yhteistyö sai jatkoa edellisvuodesta. Marraskuun aikana museolla vieraili yhdeksän Riihimäen perusopetuksen 4.-luokkaa tutustumassa opastuksen avulla kotimaisen metsäluonnon eläimiin ja Suomen asuttamiseen. Lisäksi vierailun aikana tehtiin luonnonmuotoihin liittyvä muovailuvahatehtävä. *Kulttuuripolun* ajatuksena on tarjota perusopetuksen kaikille luokka-asteille vierailu jossakin kulttuurikohteessa vuosittain. *Kulttuuripolun* lisäksi museolla vieraili mm. peruskoulun biologian opetuksen ryhmiä sekä opiskelijoita matkailu- ja riistanhoitoalan koulutuksista.

Riihimäen lukion filosofian oppiaineen kanssa on käynnistetty yhteistyö, jossa museolle on laadittu filosofiasisältöinen teemaopastus. Kierroksella tarkastellaan etiikan näkökulmasta ihmisten ja eläinten välistä suhdetta sekä eläinten ja luonnon hyödyntämisen oikeutusta. Teemaopastusta harjoiteltiin kahdesti lukioyhtymän kanssa ja opiskelijoilta kerättiin palautetta.

Museon kotisivujen blogissa on julkaistu metsästyksen kulttuurihistoriaa käsitteleviä tietotekstejä, jotka ovat kaikkien kiinnostuneiden luettavissa. Vuoden aikana kirjoituksia tehtiin majavan pyyntihistoriasta sekä karhunpeijaisten ja hirvenmetsästyksen historiasta. Lisäksi esiteltiin museota lähestyttävällisenä kulttuurikohteena.

Metsästysmuseon sosiaalisen median kanavilla tuodaan esiin metsästyä ja sen historiaa kevyellä ja helposti lähestyttävällä otteella. Erityisesti metsästystaikoja esittelevät, *Taikatorstain* nimellä kulkevat tietoisut, ovat saaneet paljon positiivista palautetta.

Kulttuurilaitosten yhteistyö

Riihimäen seudun kulttuuritoimijoilla on yhteinen suunnittelu- ja yhteydenpitoryhmä Kutri, jonka Riihimäen kaupungin kulttuurituottaja kutsuu kokoon muutaman kerran vuodessa. Kutrissa kokoontuvat pääasiassa Riihimäellä sijaitsevien kulttuurilaitosten edustajat sekä Riihimäen naapurikuntien edustajat. Sen puitteissa pystytään suunnittelemaan ja koordinoimaan yhteisiä tapahtumia, kuten *Taiteiden yön* ohjelmistoa ja aikataulutusta.

Hanketyönä aloittanut Visit Riihimäki -organisaatio on vakiintunut edistämään Riihimäen, Lopen ja Hausjärven alueen matkailua. Se toimii markkinoinnin veturina ja pyrkii parantamaan Riihimäen seudun matkailukohteiden löydettävyyttä. Metsästysmuseo on tiiviisti yhteydessä Visit Riihimäen henkilöstöön.

Riihimäen taidekoulun ja kansalaisopiston kanssa oli vuoden aikana näyttely-yhteistyötä. Samalla suunniteltiin tulevia yhteistyöprojekteja.

Tapahtumat

Järjestetyt tapahtumat

- 18.05. Kansainvälinen museopäivä.
- 09.09. Taiteiden yö @ Riihimäki.
- 11.09. Riihimäki-päivä.
- 14.10. Oravan päivä. Metsästysmuseon vuosipäivä.
- 26.11. Joulutori.

Yleisöllä oli vapaa pääsy museoon tapahtumapäivinä sekä Kansainvälisenä museopäivänä 18.5.

Perutut tapahtumat

13.02. Talvikki – talviretkeilytapahtuma.

19.03. Pönttöpäivä.

21.05. Museoiden yö.

Talvikki

Vuodesta 2007 järjestetty *Talvikki*-talviretkeilytapahtuma jouduttiin perumaan jo toista kertaa koronan takia. Metsästysmuseon ja Suomen lasimuseon yhteisen *Joulutorin* aikaan Ravintola Klaas järjesti mittavan kokoisen Talvikarnevaali-tapahtuman, joka oli osin sisällöltään *Talvikin* kaltainen ja sai aikaan pohdinnan sen jatkosta. Lopulta *Talvikki* päätettiin monipuolisen ja laajan mietinnän jälkeen jättää pois museon tapahtumatarjonnasta. Tapahtuman järjestämiseen liittyvät ongelmat, keliolosuhteiden ennakointi ja yhteistyökumppaneiden mukaan saaminen ovat viime vuosina vaikeutuneet.

Yleisöä riitti Satutädin nukketatteriesityksissä. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Alkujaan *Talvikki* järjestettiin museon tunnettavuuden lisäämiseksi, ja tässä tehtävässä se palveli museon markkinointia hyvin ennen somenäkyvyyden tuloa.

Taiteiden yö ja Riihimäki-päivä

Taiteiden yötä vietettiin Riihimäellä perjantaina 9. syyskuuta. Metsästysmuseo panosti ohjelmassaan lapsiperheisiin. Vaihtuvien näyttelyiden tilassa oli tarjolla kasvomaalausta ja lastennurkkauksessa viihdytti @satu.tati, joka piti kaksi lasten nukketatteriesitystä. Ulkona kodassa paloivat nuotiotulet, ja museon puistokäytäviin oli mahdollista tehdä taidetta asfalttiliiduilla. Jaakko Ojanperän trofeesalissa esitettiin Virpi Suutarin metsätsaiheinen lyhytelokuva “Eleganssi”. Vierailijoita oli tapahtuman aikana noin 700, ja sunnuntaina 11.9. perinteinen *Riihimäki-päivä* veti museolle yli 800 kiinnostunutta.

Oravan päivä

Museon vuosipäivänä järjestettiin ohjelmaa lapsille. Ulos syksyiseen sähän oli kehitelty erilaisia pelejä ja leikkejä, kodassa pääsi lämmittelemään nuotion äärelle ja sisätiloissa sai osallistua oravanpiirrustuskilpailuun. Erämies Erkkiläinen viihdytti lapsia ja *Taitei-*

Mirjami Lindholm tekemässä kasvomaalausta Oravan päivänä. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

Taidokkaita käsitöitä oli tarjolla Joulutorilla. Kuva: SMM / Jouni Partanen.

den yöstä tuttua kasvomaalausta oli tarjolla myös *Oravan päivänä*. Perinteisesti riihimäkeläiskoululaisten syysloman aattopäivänä järjestetyssä tapahtumassa vieraili neljä ja puoli sataa asiakasta.

Joulutori

Joulutori-tapahtuma oli totuttua suurempi, koska Lasimuseon yhteydessä toimiva kahvila-ravintola Klaas järjesti samanaikaisesti museoiden piha-alueelle Talvikarnevaali-tapahtuman. Metsästysmuseolla vieraili päivän aikana lähes 2 700 ihmistä, ja myyjiä/esittelijöitä oli paikalla 25 kpl. Tarjolla oli laaja valikoima käsitöitä, kuten villasukkia ja muita neuleita, koruja, joulukortteja, koristeita, leivonnaisia sekä luontaistuotteita.

Muiden järjestämät tapahtumat

Vähikkälän koulu vietti lauantaikoulupäiväänsä Metsästysmuseolla ja museon puisto-alueella 14. päivä toukokuuta. Järjestelyistä vastasi Vähikkälän kylätoimikunta.

Vierailut museolla

Maanpuolustusmetsästäjät 21.9.2022.

Maanpuolustusmetsästäjät opastetulla kierroksella syyskuussa. Kuva: SMM / Taru Liukkonen.

ERÄ- JA LUONTOKULTTUURI- MUSEOHANKE

Hanke eteni 4.11.2021 Imatralla perustetun Suomen Erämuseosäätiön hallinnassa. Vuonna 2022 säätiön hallituksen puheenjohtaja oli maakuntaneuvos Matti Viialainen ja varapuheenjohtaja Metsähallituksen toimitusjohtaja Juha Niemelä. Muut jäsenet olivat talousneuvos, Suomen Metsästysmuseum ry:n hallituksen varapuheenjohtaja Mikael Antell, Suomen Ladun toiminnanjohtaja Eki Karlsson, Imatran kaupungin yhteysjohtaja Tea Laitimo, Suomen Metsämusen Luston kehittämisjohtaja Leena Paaskoski ja Keskuskauppakamarin elinkeino- ja ilmastoasiantuntija Teppo Sätkinen. Metsästysmuseumin johtaja Anne Uotila-Laine on osallistunut hallituksen kokouksiin pysyvän asiantuntijan roolissa.

Kuva Erämuseosäätiön, Kalastusmuseumyhdistyksen ja Metsästysmuseumyhdistyksen hallitusten vierailusta huhtikuun lopulta. Henkilöt vasemmalta lukien: Jouni Partanen, Martti Piltz, Pentti Munne, Anne Uotila-Laine, Stina Koivisto, Jaakko Ojanperä, Matti Viialainen, Vesa Karttunen, Pia Paukku, Eeva Anttinen, Tea Laitimo, Kari Kuparinen ja Mikael Antell. Kuva: SMM / Emilia Haavisto.

Säätiö palkkasi neljä määräaikaista työntekijää: hankkeen vetäjä toimitusjohtaja, KTM Pia Paukku, kokoelma-amanuenssi, FM Sari Mustajärvi, suunnittelija, FM, KTM Mona Taipale ja hankeassistentti, FM Nina Kurki.

Suunnittelukaudelle 1.3.2022–31.3.2024 maa- ja metsätalousministeriö on myöntänyt projektille hankeavustuksen, jonka aikana laaditaan museon konsepti, kokoelmapoliittinen ohjelma ja tehdään Imatran kaupungin kanssa rakentamista koskevia esiselvityksiä. Rakennussuunnittelun ajankohdaksi on arvioitu syksyn 2023 ja kevään 2024 välistä aikaa. Suunnitelmien ja kustannusten tarkennuttua Imatran kaupunki hakee valtion investointiavustusta. Arvioitu rakentamisen aloittamisaika olisi aikaisintaan syksyllä 2024. Rakentamisen kestoajaksi arvioidaan 1,5–2 vuotta. Tämän jälkeen vuorossa on noin vuoden kestävä työ, johon kuuluvat muun muassa tilojen kalustaminen, näyttelyiden rakentaminen ja kokoelmien muutot.

Museotoiminta Riihimäellä jatkuu rakennuttamisen aikana normaalisti nykyisissä tiloissa, kunnes Suomen Metsästysmuseoyhdistyksen varsinainen kokous on tehnyt päätöksen liiketoiminnan luovuttamisesta Erämuseosäätiölle. Tämän jälkeen toiminta Riihimäellä jatkuisi Erämuseon nimellä ja Erämuseosäätiön alaisuudessa muuttoon asti, ja mahdollisesti myös sen jälkeen Erämuseon sivutoimipaikkana. Erä- ja luontokulttuurimuseo olisi tämän suunnitelman mukaan Imatralla yleisölle avoinna vuonna 2027 tai 2028. Hankkeen edetessä suunnitelmat ja aikataulut tarkentuvat, odotettavissa on, että vuosi 2023 tuo mukanaan ratkaisuja, joiden pohjalta voidaan tehdä pidempiaikaisia suunnitelmia.

TULOSLASKELMA

	1.1.2022 -31.12.2022	1.1.2021 -31.12.2021
VARSINAINEN TOIMINTA		
Museo- ja näyttelytoiminta		
Tuotot	32 432,40	27 853,77
Kulut	-106 913,45	-112 568,50
Museo- ja näyttelytoiminta yhteensä	-74 481,05	-84 714,73
 Kirjasto		
Tuotot	74,00	48,00
Kulut	-5 292,91	-1 719,24
Kirjasto yhteensä	-5 218,91	-1 671,24
 Valokuva-arkisto		
Tuotot	780,00	2 750,00
Kulut	-1 950,39	-1 513,78
Valokuva-arkisto yhteensä	-1 170,39	1 236,22
 Arkisto		
Tuotot	0,00	0,00
Kulut	-1 479,91	-928,49
Arkisto yhteensä	-1 479,91	-928,49
 Museon tapahtumat		
Tuotot	560,00	555,00
Kulut	-3 207,83	-573,16
Museon tapahtumat yhteensä	-2 647,83	-18,16
 Erämuseon perustamishanke		
Kulut	0,00	-58 177,95
Erämuseon perustamishanke yhteensä	0,00	-58 177,95
 Hallinto ja toimistokulut		
Tuotot	8 937,00	12 723,90
Henkilöstökulut	-440 366,45	-463 685,74
Kiinteistökulut	-78 640,00	-69 285,72
Matkakulut	-2 910,61	-1 910,92
Muut hallintokulut	-54 984,65	-53 354,97
Hallinto ja toim. kulut yhteensä	-567 964,71	-575 513,45
 VARAINHANKINTA		
Tuotot	27 725,29	24 632,27
Kulut	-17 057,04	-15 394,82
Varainhankinta yhteensä	10 668,25	9 237,45
 POISTOT	-35 015,17	-42 153,86
 SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	0,00	270,00
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	0,00	270,00
 TILIKAUDEN TULOS	-677 309,72	-752 434,21
 AVUSTUKSET	664 436,00	737 797,58
 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-12 873,72	-14 636,63

TASE

31.12.2022

31.12.2021

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

10 000,00

10 000,00

Yhteensä

10 000,00

10 000,00

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto

46 647,15

43 863,30

Muut pitkävaikutteiset menot

19 466,12

38 932,24

Yhteensä

66 113,27

82 795,54

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Muu vaihto-omaisuus

30 922,42

31 040,74

Yhteensä

30 922,42

31 040,74

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

6 713,68

6 918,70

Siirtosaamiset

128,43

0,00

Yhteensä

6 842,11

6 918,70

Rahat ja pankkisaamiset

187 471,26

186 428,36

VASTAAVAA YHTEENSÄ

301 349,06

317 183,34

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Sidotut rahastot

562,77

562,77

Edell. tilikausien yli/alijäämä

234 386,89

249 023,52

Tilikauden yli/alijäämä

-12 873,72

-14 636,63

Yhteensä

222 075,94

234 949,66

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen

Ostovelat

28 669,22

32 078,89

Muut velat

50 603,90

50 154,79

Yhteensä

79 273,12

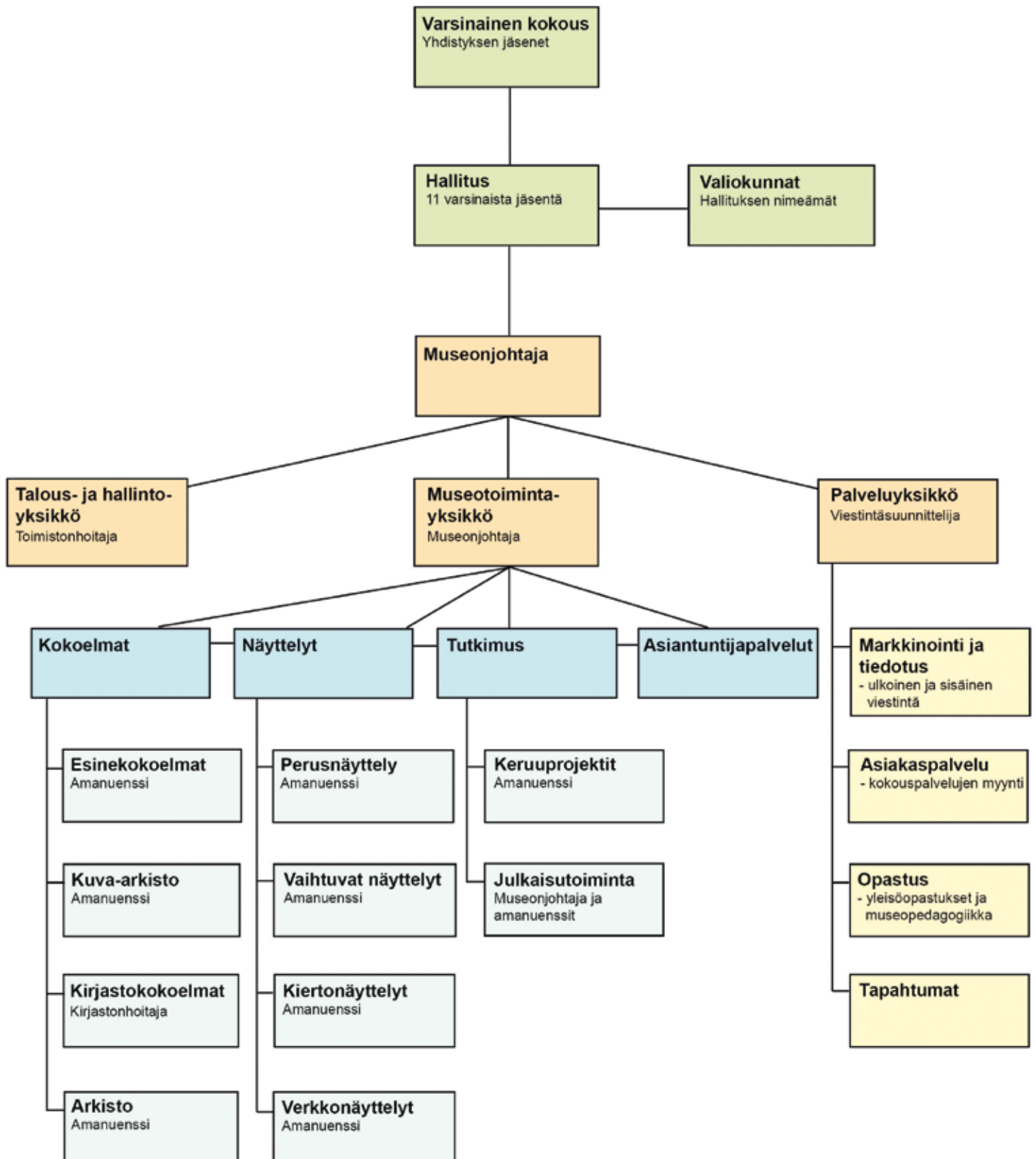
82 233,68

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

301 349,06

317 183,34

SUOMEN METSÄSTYSMUSEON ORGANISAATIO JA MUSEOTOIMINTA

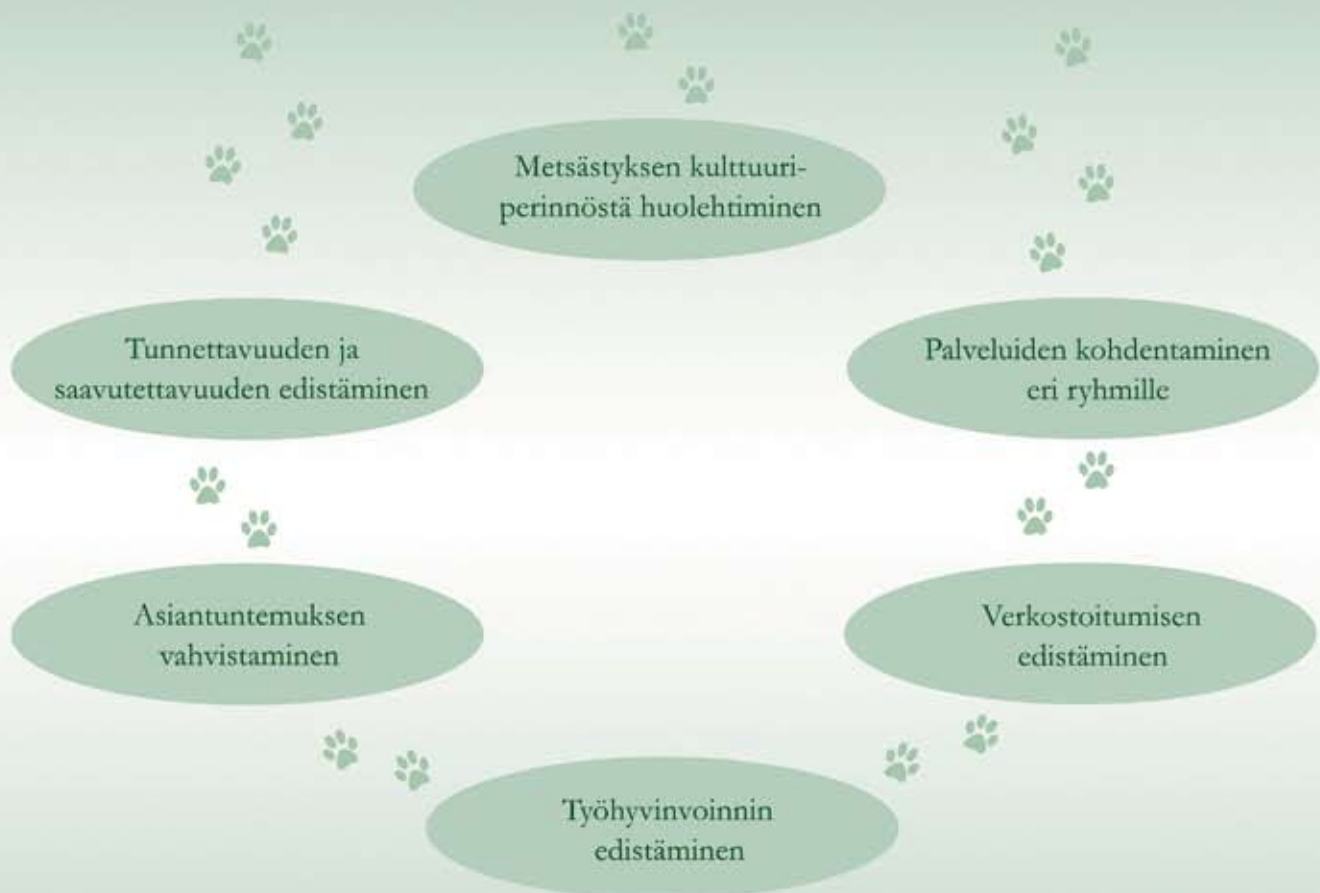
SUOMEN METSÄSTYSMUSEON TOIMINTA-AJATUS JA STRATEGIA

Arvot

Metsästysmuseum vaalii metsästyksen kulttuuriperintöä merkittävänä osana suomalaista historiaa olemalla objektiivinen ja luotettava tiedon välittäjä, vuorovaikutteinen ja yhteistyökykyinen, asiakaslähtöinen ja asiantunteva.

Visio

Metsästysmuseum on metsästyksen "näyteikkuna" suurelle yleisölle toimien puolueettomana tiedonvälittäjänä metsästäjien ja metsästystä harrastamattomien välillä. Museo tarjoaa asiakkaille kokonaisvaltaisia elämyksiä ja oivalluksia näyttelyissä ja tapahtumissa. Museo on kaikkien saavutettavissa sähköisesti ajasta ja paikasta riippumatta.

Toiminta-ajatus

Suomen Metsästysmuseum palvelee museaalisen perustehtävänsä eli metsästyksen liittyvän aineiston keruun, tallentamisen, tutkimuksen ja esittelyn pohjalta kaikille avoimena oman alansa tietokeskuksena.

SUOMEN METSÄSTYSMUSEO
FINLANDS JAKTMUSEUM

